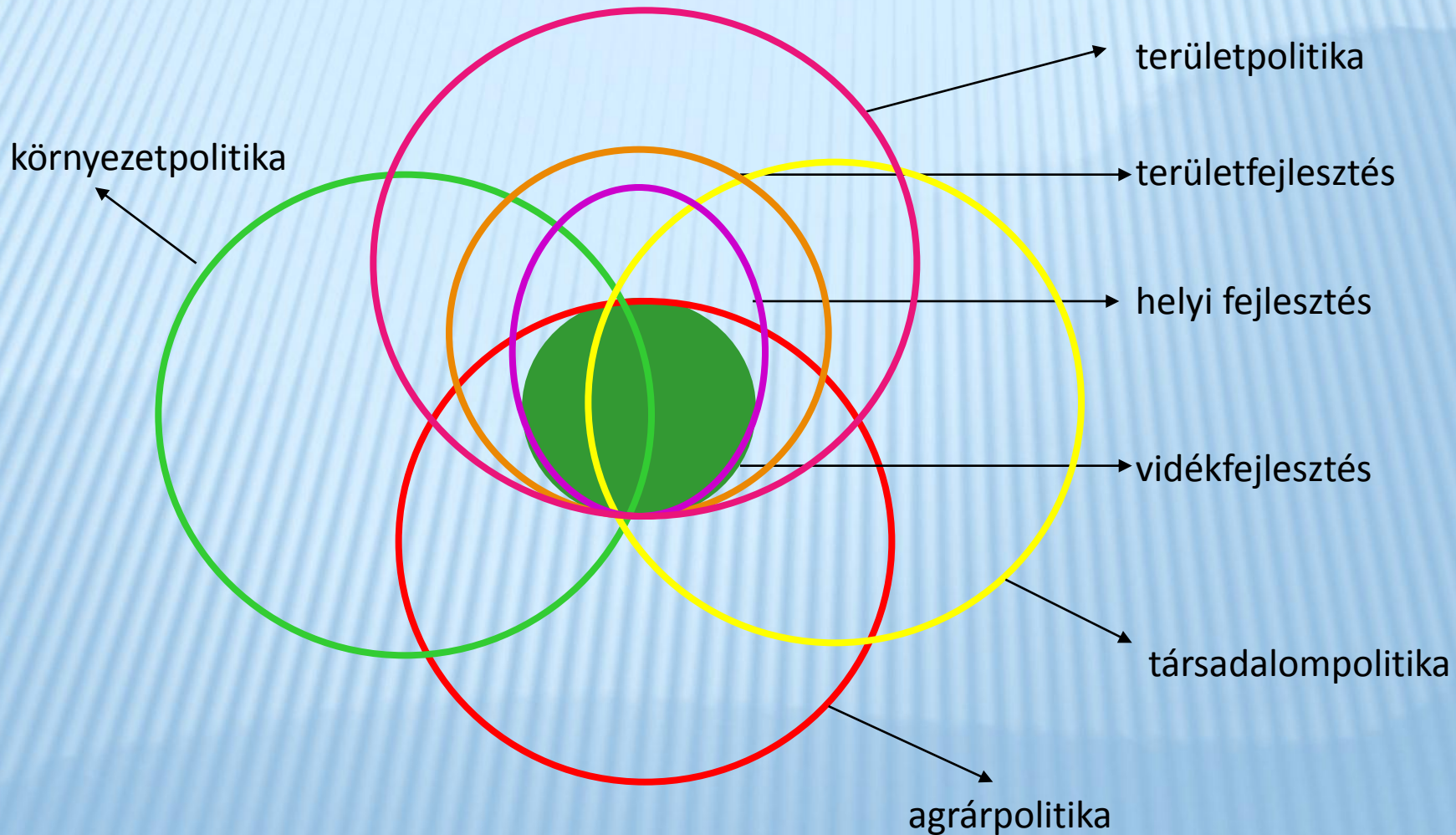

A magyar területfejlesztés és területrendezés változásai

Balsay István
Tanácsadó
Fejér Megye Önkormányzata

A TERÜLETFEJLESZTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ SZAKPOLITIKÁK ELMÉLETI KAPCSOLATRENDSZERE

UNIÓS TRENDEK

LISSZABONI CÉLOK

Tudásalapú társadalom

Dinamikus gazdasági növekedés

A globális piacokon versenyképes gazdaság kialakítása

A gazdasági fejlődés fenntarthatósága

Szociális integráció

TERÜLETI AGENDA

Városhálózatok policentrikus struktúrákban való együttműködése

A város–vidék együttműködés erősítése

Régiók transznacionális versenyképességi és innovatív klaszterei létrejöttének támogatása

Transz-európai technológiai hálózatok megerősítése

Transz-európai kockázatmenedzsment támogatása

Ökológiai struktúrák és kulturális erőforrások együttműködés keretében való gondos menedzsmentje

DILEMMÁK

Tetszőleges módon folyhat a gazdaságfejlesztés, vagy vannak alapvető törvényszerűségei?

Területfejlesztéshez tartozik-e a gazdaságfejlesztés?

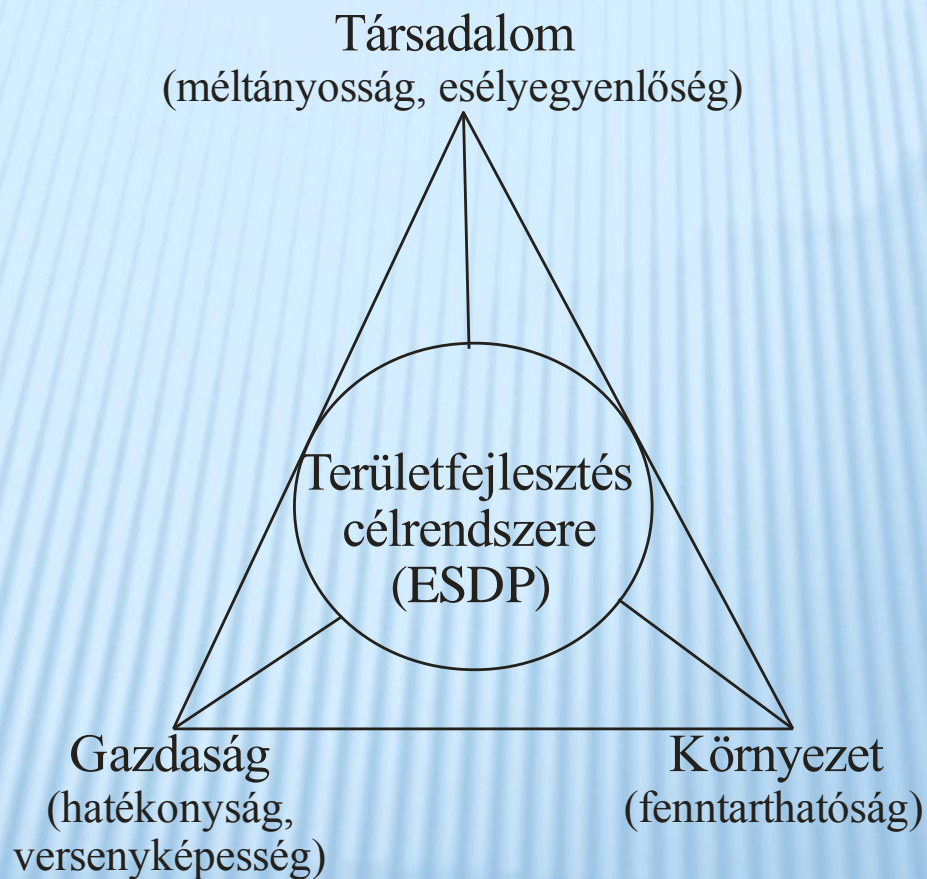
Központi, avagy regionális/helyi gazdaságfejlesztés?

Projektgyűjtés, avagy komplex programok?

TETSZŐLEGES MÓDON FOLYHAT A GAZDASÁGFEJLESZTÉS, VAGY VANNAK ALAPVETŐ TÖRVÉNYSZERŰSÉGEI? (CAPELLO 2007)

Elméleti szempontok	Keynes-i irányzat	Neoklasszikus (exogén) irányzat	Neoklasszikus (endogén) irányzat	Neoklasszikus (heterodox) irányzat	Területi irányzat
Időszak	1960-as 1970-es évek	1960-as 1970-es évek	1980-as 1990-es évek	1980-as 1990-es évek	1990-es 2000-es évek
Gazdasági növekedés fogalma	Jövedelmek és foglalkoztatás növekedése	Termelékenység és az életszínvonal javulása	Termelékenység és az életszínvonal javulása	Versenyképesség javulása	Versenyképesség javulása
Növekedési tényezők	Kereslet (fogyasztás, beruházások, közkidadások)	Tényező-ellátottság és termelékenység	Termelékenység növekedésének endogén mechanizmusai	Nem hagyományos tényező-ellátottság (infrastruktúra, innováció, elérhetőség)	Endogén területi elemek
Elméletek	Export-bázis, kumulatív okság elméletek	Régiók közötti tényezőáramlás	Makroökonómiai endogén növekedés elméletek	Növekedési potenciál elméletek	Kistérségi endogén növekedési elméletek

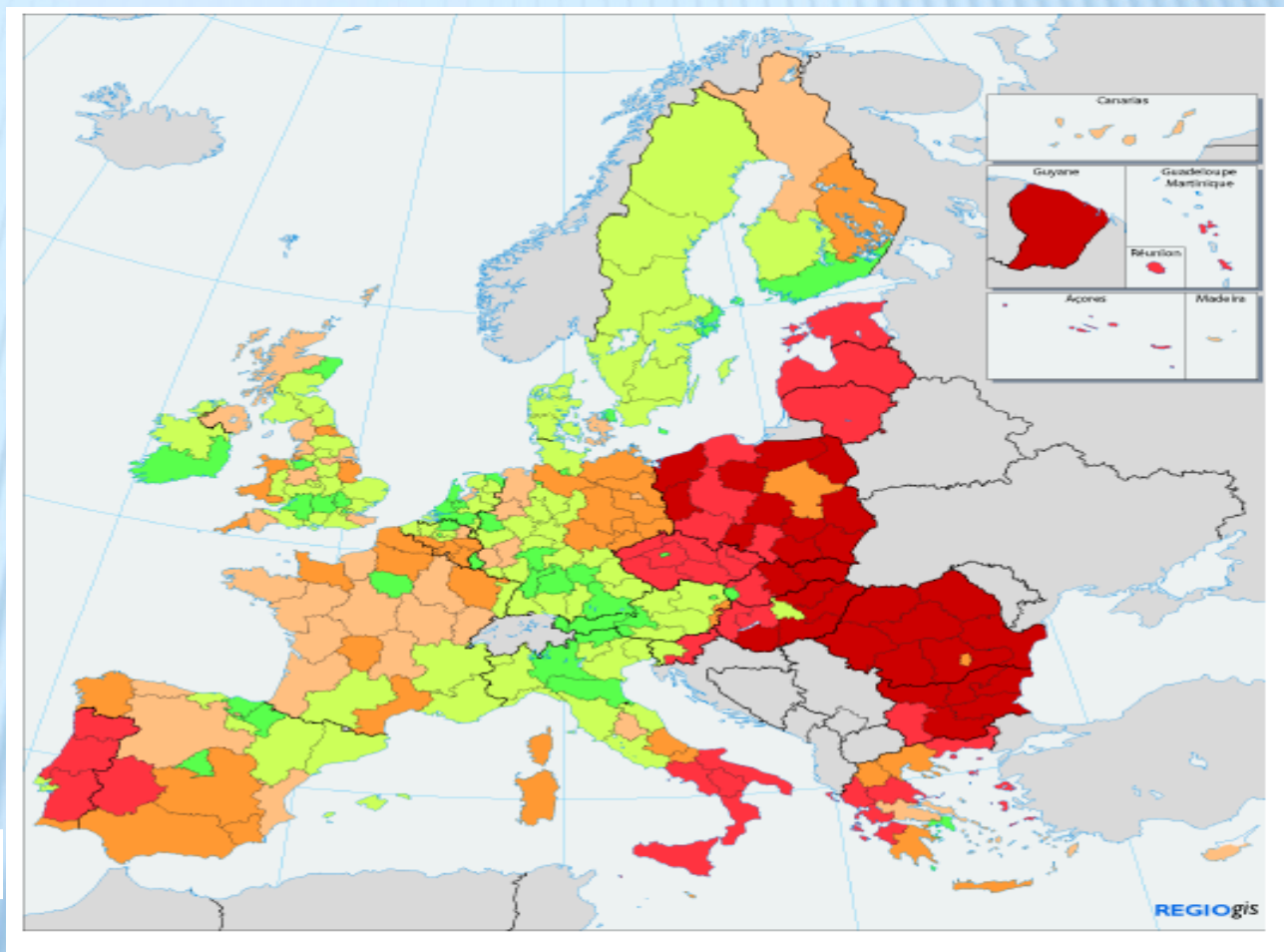
TERÜLETFEJLESZTÉSHEZ TARTOZIK-E A GAZDASÁGFEJLESZTÉS?

A TERÜLETFEJLESZTÉS HAGYOMÁNYOS ALAPELVEI ÉS CÉLJAI

	Beavatkozás alapelvei	Cél	Beavatkozási politikák
Társadalom	Méltányosság/ esélyegyenlőség	Felzárkóztatás/ közszolgáltatá- sokban meglevő területi különbsé- gek mérséklése	Társadalompolitika Kohéziós politikák
Gazdaság	Hatékonyság/ versenyképesség	Gazdaság- és vállalkozásfej- lesztés	Központi (top-down) gazdaság- és vállalkozás-fejlesztési politika Helyi (bottom-up) gazdaság és vállalkozás-fejlesztési stratégiák
Környezet	Élhető/ Fenntart- ható környezet	Környezet védelme	Környezetvédelmi politika

GAZDASÁGI TÉR - EURÓPA

GDP/head (PPS), 2006

Index, EU-27 = 100

Source: Eurostat

0 500 Km

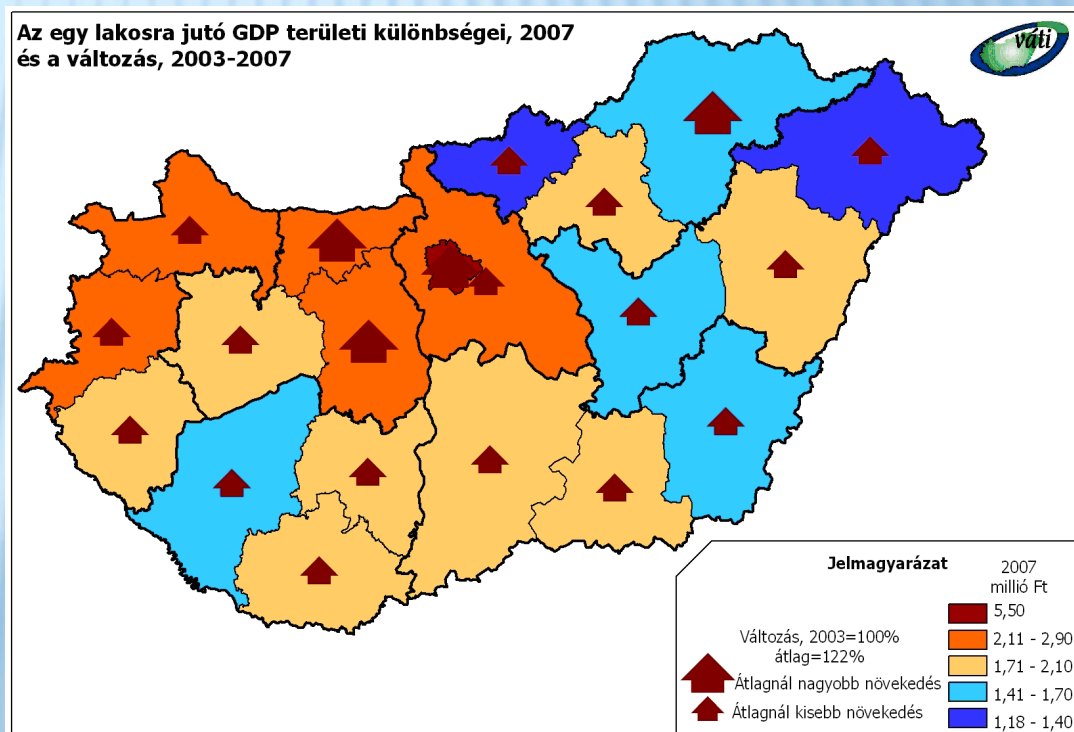
© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

REGIOgis

GAZDASÁGI TÉR MAGYARORSZÁGON

LESZAKADÁS-FELZÁRKÓZÁS

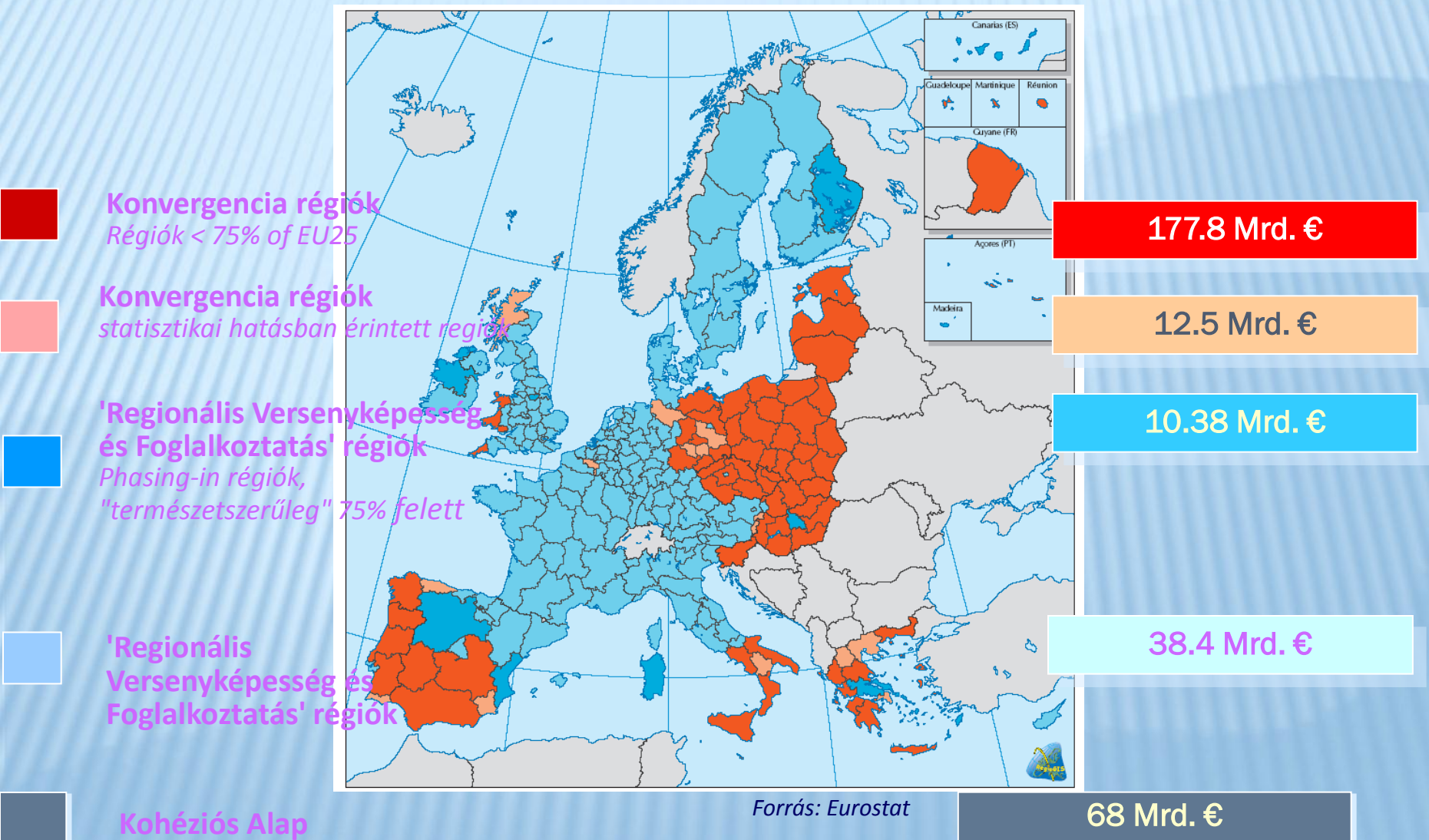
- ✘ EU átlaghoz képest változatlan egy főre jutó GDP (2003:63%, 2008:64%)
- ✘ Kiemelkedően fejlődő centrum térség (Budapest, Komárom-Esztergom, Fejér)
- ✘ Relatív alacsony dinamika: Nyugat-Dunántúl, Somogy, Nógrád
- ✘ Felzárkózó Borsod-Abaúj-Zemplén

EURÓPAI ÉS HAZAI KÖRNYEZETI KIHÍVÁSOK

- ✘ Fenntarthatatlan termelési és fogyasztási szerkezet, erőforrás-használat (Ökológiai lábnyom meghaladja a biológiai kapacitást)
- ✘ Természeti erőforrások kimerülése: túlhalászat, biodiverzitás csökkenése (térszerkezet és területfelhasználás: nem marad természetes), talajerózió- és szennyezés, vízkészletekre nehezedő nyomás (turizmus Dél-Európában, öntözés, klímaváltozás, vízfogyasztás növekedése)
- ✘ Növekvő urbanizáció és koncentráció: nem fenntartható területhasználat, turizmus (tengerparti területek), vidéki területek elnéptelenedése (előregedés, szolgáltatások hiánya), növekvő környezeti terhelés, légszennyezés (közlekedés)
- ✘ A népességfogyás, zsugorodás gazdasági, politikai és fenntarthatósági kihívásai
- ✘ Energiaellátás: növekvő energiaigény (sikerek az ipari öko-hatékonyságban, de nagy kihívások a háztartási és szolgáltatási szektorokban), energiaellátás biztonsága (pl. Magyarország), fosszilis energiaforrások kimerülése
- ✘ Megújuló energiaforrások alkalmazásának térnyerése (eltérő adottságú térségek)
- ✘ Szektorok, a környezeti kihívások hajtóerői: energetika, közlekedés, mezőgazdaság, turizmus, háztartások, ipar stb.

HOVA KERÜL A 308 MRD. €?

Index EU 25 = 100

AZ ÚJ ÖNKORMÁNYZATI TÖRVÉNY SZABÁLYOZÁSAI

Megyei önkormányzat

- 27. § (1) A megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el .
- A megyei önkormányzat képvisel ő-testülete a közgyűlés.
- (2) A megyei közgyűlés elnökét a közgyűlés az Alaptörvény 33. cikk (2) bekezdése alapján titkos szavazással választja a megbízatásának időtartamára.
- (3) A megyei közgyűlés elnöke – pályázat alapján határozatlan időre – nevezi ki a jegyzőt, a jegyző javaslatára az aljegyzőt.
- (4) A megyei önkormányzatra a helyi önkormányzatokra vonatkozó rendelkezéseket az (1)-(3) bekezdésben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni .

A TERÜLETFEJLESZTÉSSEL ÉS A TERÜLETRENDEZÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ EGYES TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSA I.

- (1) A Tftv. 11. § (1) bekezdés a) és b) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:
 - (A megyei önkormányzat feladatai:)
 - „a) a megye területére vagy térségére a 6. § d) pontjában meghatározott tervvel összhangban területrendezési tervet készít;
 - b) a hosszú távú előrejelzések alapján területileg összehangolja feladatait, biztosítja azok összhangját a megyei gazdaságfejlesztési és foglalkoztatáspolitikai koncepciókkal;”
- (2) A Tftv. 11. § (1) bekezdés d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
 - (A megyei önkormányzat feladatai:)
 - „d) együttműködik a megyei jogú város önkormányzatával és az érintett települések önkormányzataival a településrendezési tervek összehangolása érdekében;”

A TERÜLETFEJLESZTÉSSEL ÉS A TERÜLETRENDEZÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ EGYES TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSA II.

- (3) A Tftv. 11. § (1) bekezdés *f* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
 - (A megyei önkormányzat feladatai:)
 - „*f*) részt vesz a Központi Statisztikai Hivatallal és más területi adatgyűjtő szervezetekkel együttműködve a területi információs rendszer kialakításában és működtetésében, információkat biztosít a területi tervek készítéséhez;”
- (4) A Tftv. 11. § (2) bekezdése a következő *d* ponttal egészül ki:
 - (A megyei önkormányzat közgyűlése:)
 - „*d*) megküldi az elfogadott területrendezési terv kihirdetésétől számított 15 napon belül a terv elfogadásáról szóló rendeletet a rajzi munkarészek vektoros állományaival együtt a dokumentációk gyűjtésére jogszabályban kijelölt szervnek.”
- (5) A Tftv. 11. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 - „(3) A megye területrendezési terve nem terjed ki a 6. § *d*) pontjában meghatározott kiemelt térségek területére.”

A TERÜLETFEJLESZTÉSSEL ÉS A TERÜLETRENDEZÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ EGYES TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSA III.

- ✘ A Tftv. 13. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
- ✘ „13. § (1) A megyei önkormányzat feladatainak ellátásában együttműködik a települési önkormányzatokkal, a megye fejlesztésében közvetlenül és közvetve közreműködő területi államigazgatási szervekkel, az érdekelt társadalmi és szakmai szervezetekkel.
- ✘ (2) A megyei önkormányzat a megye területén összehangolja a kormányzat, az önkormányzatok és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit, ennek keretében:
 - ✘ a) vizsgálja és értékeli a megye társadalmi és gazdasági helyzetét, környezeti állapotát, adottságait, a vizsgálatok során felhasznált információkat és a vizsgálatok eredményeit a területi információs rendszer rendelkezésére bocsátja;
 - ✘ b) a megyei jogú város önkormányzata bevonásával kidolgozza és elfogadja – az országos területfejlesztési koncepcióval összhangban – a megye hosszú távú területfejlesztési koncepcióját (a továbbiakban: megyei területfejlesztési koncepció), illetve – a megyei területfejlesztési koncepció és területrendezési terv figyelembevételével – a megye fejlesztési programját és az egyes alprogramokat;
 - ✘ c) előzetesen véleményezi a térségi területfejlesztési koncepciókat, területfejlesztési programokat, részt vesz az országos területfejlesztési koncepció és a nemzeti fejlesztési stratégia kidolgozásában;
 - ✘ d) szakmai kapacitásával segíti a területfejlesztési önkormányzati társulások és a térségi fejlesztési tanácsok tervező, döntés-előkészítő, fejlesztési célokat feltáró, pályázatokat megalapozó tevékenységét;

A TERÜLETFEJLESZTÉSSEL ÉS A TERÜLETRENDEZÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ EGYES TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSA IV.

- e) előzetesen véleményezi az országos, valamint a megyét érintő ágazati fejlesztési koncepciókat és programokat, továbbá a területét érintő területrendezési terveket;
- f) közreműködik a megyében kialakult társadalmi és gazdasági válsághelyzetek kezelésében;
- g) figyelemmel kíséri az operatív programok megyében jelentkező feladatainak megvalósítását, külön döntés alapján közreműködik azok végrehajtásában;
- h) előzetesen véleményezi és koordinálja az illetékes területi államigazgatási szervek megyét érintő fejlesztéseit és pályázatait;
- i) megállapodásokat köthet külföldi régiókkal, részt vehet nemzetközi együttműködésekben.
- (3) A megyei önkormányzat dönt a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról.”

A TERÜLETFEJLESZTÉSSEL ÉS A TERÜLETRENDEZÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ EGYES TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSA V.

- 10. §
- A Tftv. 14. § (4) és (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:
- „(4) A megye területén működő bírósági nyilvántartásba vett területfejlesztési-, környezetvédelmi-, természetvédelmi társadalmi szervezetek, valamint a nők és férfiak esélyegyenlőségéért küzdő szervezetek a területfejlesztést érintő kérdések megtárgyalására egyeztető fórumot hozhatnak létre, egyidejűleg jelezve a megyei önkormányzatnak együttműködési szándékukat. Az egyeztető fórum véleményét az adott napirend tárgyalásakor ismertetni kell.
- (5) A megyei önkormányzat az e törvényben meghatározott feladataival összefüggésben végzett munkájáról évente beszámol a miniszternek.”
- 11. §
- A Tftv. a 14. §-t követően a következő alcímmel, továbbá 14/A–14/B. §-sal egészül ki:
- „Regionális területfejlesztési konzultációs fórum
- 14/A. § (1) Az egy régió területén működő megyei önkormányzatok képviselő-testületének elnökei – ha a régió a főváros területét is magában foglalja, akkor a megyei önkormányzat képviselő-testületének elnöke és a főpolgármester – regionális területfejlesztési konzultációs fórumot működtetnek.
- (2) A regionális területfejlesztési konzultációs fórum
- a) eljár a regionális döntést, állásfoglalást, véleményezést igénylő ügyekben,
- b) összehangolja a megyei önkormányzatok döntéshozatalát,
- c) képviseli a megyei önkormányzatok egyező döntését, mint a régió álláspontját,
- d) javaslatot tesz a Kormánynak a Régiók Bizottságában (CoR) a régiót képviselő tag személyére.
- (3) A regionális területfejlesztési konzultációs fórum munkaszervezettel nem rendelkezik, titkársági feladatait az illetékes megyei önkormányzatok (főváros) képviselő-testületeinek megegyezése szerinti megyei önkormányzat (főváros) képviselő-testületének munkaszervezete látja el.

A TERÜLETFEJLESZTÉSSEL ÉS A TERÜLETRENDEZÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ EGYES TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSA VI.

- Megyei területfejlesztési konzultációs fórum
- 14/B. § (1) A megyei önkormányzat képviselő-testülete és a – megye területén működő – megyei jogú város(ok) önkormányzatának képviselő-testülete(i) megyei területfejlesztési konzultációs fórumot működtetnek.
- (2) A megyei területfejlesztési konzultációs fórumba a megyei jogú város önkormányzatának képviselő-testülete egy képviselőt delegál. A megyei területfejlesztési konzultációs fórumba a megyei önkormányzat képviselő-testülete a megyei jogú várost képviselők számával azonos számú képviselőt delegál.
- (3) A megyei területfejlesztési konzultációs fórum előzetesen állást foglal a megyei önkormányzat képviselő-testületének területfejlesztést érintő ügyeiben. 8
- (4) A megyei területfejlesztési konzultációs fórum véleményét a megyei önkormányzat képviselő-testületének ülésén a vonatkozó napirend tárgyalásakor ismertetni kell.
- (5) A megyei területfejlesztési konzultációs fórum munkaszervezettel nem rendelkezik. Titkársági feladatait a tagok megegyezése szerinti képviselő-testület munkaszervezete látja el.”

A TERÜLETFEJLESZTÉSSEL ÉS A TERÜLETRENDEZÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ EGYES TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSA VII.

- (1) A Tftv. 15. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép és a § a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:
- „(1) A régió határokon, illetve a megyehatárokon túlterjedő, továbbá egyes kiemelt területfejlesztési feladatai ellátására a megyei önkormányzatok képviselő-testületei a szervezeti és működési szabályzat elfogadásával térségi fejlesztési tanácsot hozhatnak létre. A térségi fejlesztési tanács jogi személy, amelyet megalakulását követően a kincstár vesz nyilvántartásba.
- (1a) A térségi fejlesztési tanács működésével kapcsolatos gazdálkodására a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni az e törvényben meghatározott sajátosságok figyelembevételével. A feladat ellátásával kapcsolatos beszámolási kötelezettséget – figyelemmel a Kormánynak az Országgyűlés számára a 6. § g) pontjában előírt beszámolási kötelezettségére – a térségi fejlesztési tanács a miniszternek köteles teljesíteni a miniszter rendeletében meghatározott módon.”
- (2) A Tftv. 15. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(3) A térségi fejlesztési tanács létrehozásakor az (1) bekezdésben meghatározott feladatok tekintetében az érintett megyei önkormányzatok képviselő-testületei szervezeti és működési szabályzatban rögzítik a 13. § (2) bekezdésében felsorolt feladatok figyelembevételével, hogy mely feladatokat látnak el a térségi fejlesztési tanács keretében.”

A TERÜLETFEJLESZTÉSSEL ÉS A TERÜLETRENDEZÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ EGYES TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSA VIII.

A változások lényeges elemeit a fentiekben ismertettem

További pontosító és tisztázandó kérdések:

- NUTS2 helyébe lépő Regionális Egyeztető Fórumok EU rendszerbe való illesztése, továbbá a Közép-Magyarországi Régió (Budapest és Pest megye) forrásszerző és programozó képességének optimalizálása
- LAU1 és LAU2 a községi és járási szint, mint nemzeti jelentőségű szint lehetőségei a felzárkóztatásban
- A kohéziós politika új nemzeti céljainak meghatározása az EU új stratégiájához történő illesztése, nem utolsósorban a szociális és a strukturális alapok, valamint az agrár- és vidékfejlesztés eu-s stratégiai célkitűzéseinek a fenntartható magyar és kárpát-medencei területfejlesztési célokkal való harmonizálása
- A Magyar Kormány politikájában a gazdaságfejlesztés, az infrastruktúrafejlesztés, vidékfejlesztés, turizmus, integrált településfejlesztés és –rendezés céljainak összehangolása, és a fenntartható fejlődés új irányainak kijelölése, új partnerségi kapcsolatok, új szolidaritás és valós szubszidiaritás

A Magyar Területi Tervezési Rendszer

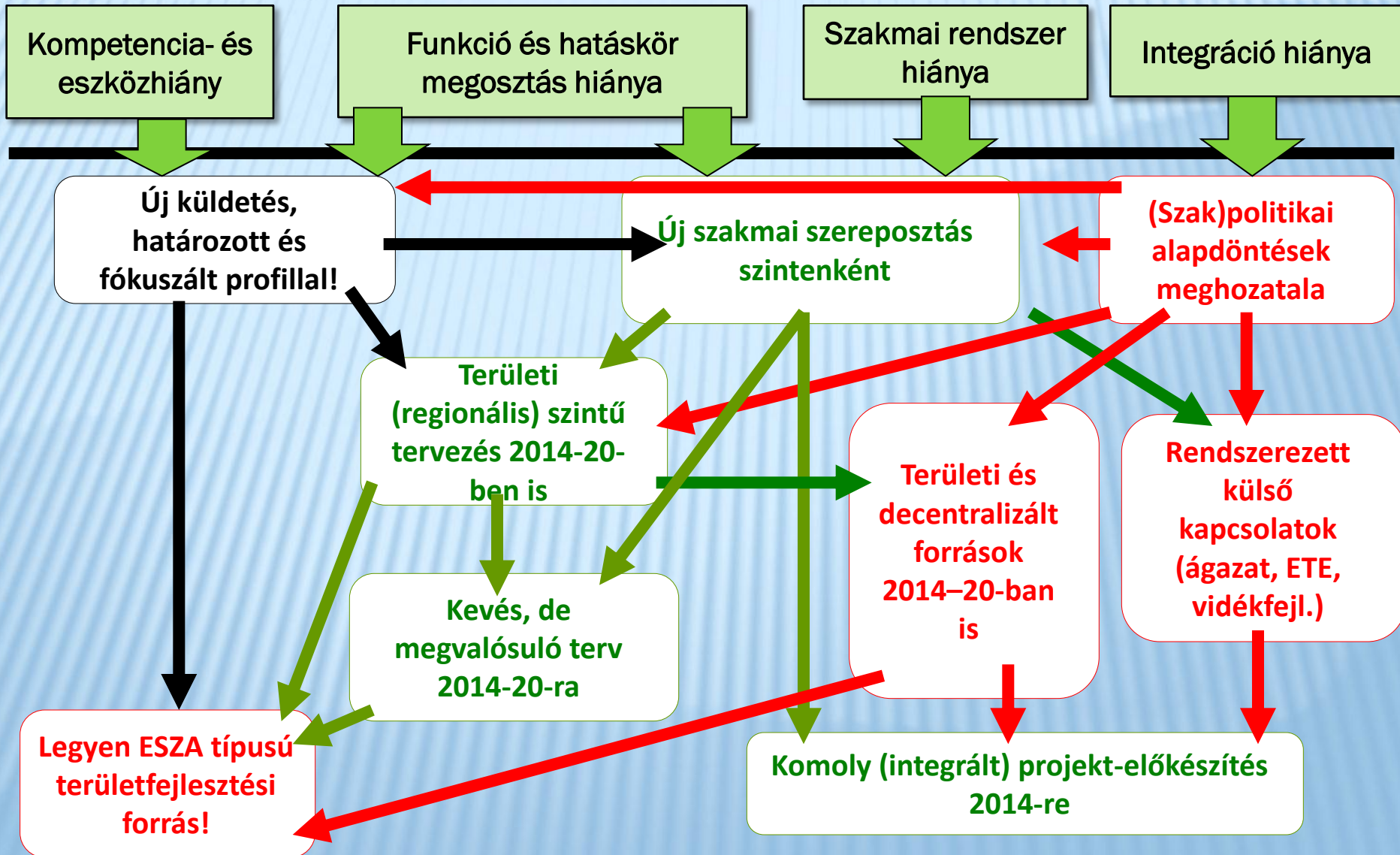
megújításának szakmai céljai

+

a megújított rendszer sarokpontjai

Dr. Péti Márton kutatásai

PROBLÉMA(FA) ÉS CÉL(FA)

A MEGÚJÍTÁS SZAKMAI CÉLJAI ELÉRNI KÍVÁNT POZÍCIÓK

TERÜLETFEJLESZTÉS ÚJ KÜLDETÉSBEN:

- ✘ Legyenek fókuszált és önálló területfejlesztési tématerületek
- ✘ Legyen néhány közismert kiemelt programunk és projektünk
(pl.: helyi gazdaság fejlesztés, tudatos térségi közösségek)
- ✘ Legyenek decentralizált források (2014-20-ben is)
(megye vs. régió)
- ✘ Legyen ESZA-típusú területfejlesztési forrás
- ✘ Határ-menti OP-k, mint területi tervek (részvétel tervezésükben)
- ✘ Rendszeres együttműködés a vidékfejlesztéssel
- ✘ Rendszeres együttműködés az ágazati OP-kkal

A MEGÚJÍTÁS SZAKMAI CÉLJAI ELÉRNI KÍVÁNT POZÍCIÓK

TERÜLETFEJLESZTÉS ÚJ ill. (régi új) SZAKMAI KERETEK BEN:

- ✘ Legyen 2014-20-ra központi területi tervezési műhely!
(NTH)
- ✘ Legyenek területi műhelyek!
(RFÜ-k)
- ✘ Legyen regionális szintű tervezés 2014-20-ben is!
(1-8 db ROP)
- ✘ Legyen központi területfejlesztési OP!
(a decentralizált területi programok mellett)
- ✘ Induljon komoly program/projekt előkészítési munka 2014-re minden területi szinten!
- ✘ 1 db koncepcionális dokumentum legyen 2014-20-ra: OTK, ill. „Nemzeti Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió” (NFTK)
 - ⇒ Legyen az NFTK-nak (OTK-nak) intézkedési terve
- ✘ Legyen területi stratégia is 2014–20-ra
 - ⇒ a 2014-20-as NSRK területi stratégiája
 - ⇒ a 2014-20-as „hazai NSRK” területi stratégiája

A megújítás szakmai céljai

KÖVETENDŐ ELVEK

- ✘ Politikai támogatás és döntés a kezdetektől és folyamatosan (ld. RTOP)

- ✘ Minden újító lépésben érvényesüljenek az alábbi elvek:
 1. *EGYSZERŰSÍTÉS & ÁTLÁTHATÓSÁG*
 2. *HITELESSÉG & FELELŐSSÉGVÁLLALÁS (következetes rendszerek)*
 3. *TÉMATERÜLETEK & KOMPETENCIÁK EGYÉRTELMŰ LEHATÁROLÁSA*
 4. *„GOVERNANCE” SZELLEM: EGYÜTTMŰKÖDÉS & INTEGRÁCIÓ*
 5. *VISSZACSATOLÁSOKON NYUGVÓ RENDSZER*
 6. *EGYSÉGES TERÜLETI TERVEZÉS (terület & település + fejlesztés & rendezés)*

- ✘ Minden újító lépés valósuljon meg együttműködésben:
 1. Érintett tárcákkal
 2. Területi szintekkel
 3. Kiemelt szakmai partnerekkel (pl. civilek, szakmai szervezetek)
 4. A későbbiekben: az ágazatokkal

Területi szintek funkcióinak áttekintése

Központ	<ul style="list-style-type: none">• Régiók koordinátora• Ágazatok koordinátora• Nemzeti tervező-értékelő (monitoring) műhely• Tudásközpont• <i>(Végrehajtás koordinátora)</i>
Régió	<ul style="list-style-type: none">• Alsóbb szintek koordinátora• Ágazati tervezés területi partnere• Térségi tervező-értékelő műhely• Fejlesztésgeneráló (ügynökség)
Megye	<ul style="list-style-type: none">• <i>(+tervező: rendezési tervezés)</i>• Decentralizált <u>döntéshozó</u>• <i>Kistérségi érdekeket koordináló</i>
Kistérs. (+város)	<ul style="list-style-type: none">• Projektfejlesztő (komplex térségi projektcsomagok)

Területi szintek funkcióinak áttekintése

	KÍNÁLATI OLDAL			KERESLET
	Döntés <i>(decentr. terfejl. források)</i>	Tervezés & értékelés	Végrehajtás	Projekt
Központ: •VÁTI TTÉI •NGM (és tárcák)	X	X	X	X (központi kiemelt projekt/ program)
Régiók		X		X (regionális kiemelt projekt/ program)
Megyék	X	(rendezés)		
Kistérségek & városok			X	X (térségileg integrált pr. csom.)

Területi szintek tervezési tevékenységeinek áttekintése

	Koncept- ció	Stra- tégia	Program	Projekt
Központ: •NTH •NGM	X	X	X	X
Régiók		X	X	X
Megyék				X
Kistérségek & városok			X	X

VÁTI TTÉI

Dr. Péti Márton (mpeti@vati.hu, 30/633-7723),
Boros Szilárd (szboros@vati.hu, 30-9145-365),
Horkay Nándor (nhorkay@vati.hu, 30/676-9491)

MELLÉKLET:

A megújított rendszer sarokpontjainak kifejtése

A megújított rendszer sarokpontjai

KORMÁNYZATI SZINT

***Intézményközi szerepmegosztással és
az egyes tárcák kompetenciájával az anyag nem foglalkozik!!!***

Végrehajtási szerepkörökkel az anyag nem foglalkozik!!!

A KORMÁNYZAT TERÜLETFEJLESZTÉSI FUNKCIÓI

- ✘ Tervezési szabályozás
- ✘ Tervezési módszertan
- ✘ Tervezés koordináció
 - + Érintett tárcák között: NGM, BM, VM, KIM
 - + Ágazatok között általában
 - + Területi középszinten (régiók)
- ✘ Ellenőrzés, visszacsatolás
 - + Szakmai felügyelet
 - + Minőségbiztosítás
 - + rendszeres területi folyamat és programértékelése nemzeti szinten
- ✘ Szakmai rendszer
 - + képzés, továbbképzés
 - + folyamatos szakmai segítségnyújtás, tudásközpont
- ✘ Együttdöntés programokról
 - + Területi középszinttel (megyék vagy régiók)
 - + Ágazatok
- ✘ Végrehajtás(?)

A megújított rendszer sarokpontjai KORMÁNYZATI TERVEZÉSI FELADATOK

- Konceptcionális szint:
 - OTK kidolgozás (NGM)
Nemzeti Fejlesztési és Területfejlesztési Konc. & Intézkedési Terve
- Stratégiai szint
 - NFTK 2014–20 területi tartalom
 - „Hazai NFTK” 2014–20 területi tartalom
VAGY
 - ÚSZT II területi tartalom
- Operatív szint
 - Központi (nem decentralizált) területfejlesztési OP
(pl. kiemelt térségek és egyéb programok)

A megújított rendszer sarokpontjai

TERÜLETI SZINTEK

A megújított rendszer sarokpontjai

TERÜLETI SZINTEK TERÜLETFEJLESZTÉSI FUNKCIÓI

- × RÉGIÓK –
TERVEZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI TUDÁSKÖZPONT & VALÓDI FEJL.-I ÜGYNÖKSÉG
 - + Tervezés koordináció: megyék, kistérségek és városok
 - + Szakmai támogatás (mentorálás) és min. biztosítás: megyék, kistérségek és városok
 - + Részvétel ágazati és határon átnyúló tervezésben (ágazati stratégiák regionális fejezetei)
 - + Program, ill. projektgenerálás
 - + Területi folyamat monitoring és értékelés
 - + Regionális külkapcsolatok menedzselése (ETE)
 - + Regionális innovációs ügynökség (RIÜ integrációja)
 - + Befektetés-ösztönzés
 - + Regionális TDM

Döntési pont:
Kell-e ide végrehajtás?
Kell-e ide döntéshozó testület (RFT vs. megyékből & mj. városokból álló RMB)?

- × MEGYÉK –
DÖNTÉSI TESTÜLET ÉS TITKÁRSÁG
 - + Forrásallokációs döntések – **egy regionális MB tagjaként**
 - + Kistérségi érdekek megyei szintű összehangolása megyei érdekképviselő az RMB-ben
 - + Területrendezés

Döntési pont: kell-e ide kistérségi szakmai mentorálás?

- × KISTÉRSÉGEK ÉS VÁROSOK –
KERESLETI OLDAL: AZ INTEGRÁLT PROJEKTEK TEREPE
 - + Integrált térségi projektek fejlesztése, projektcsomag (program) fejlesztés

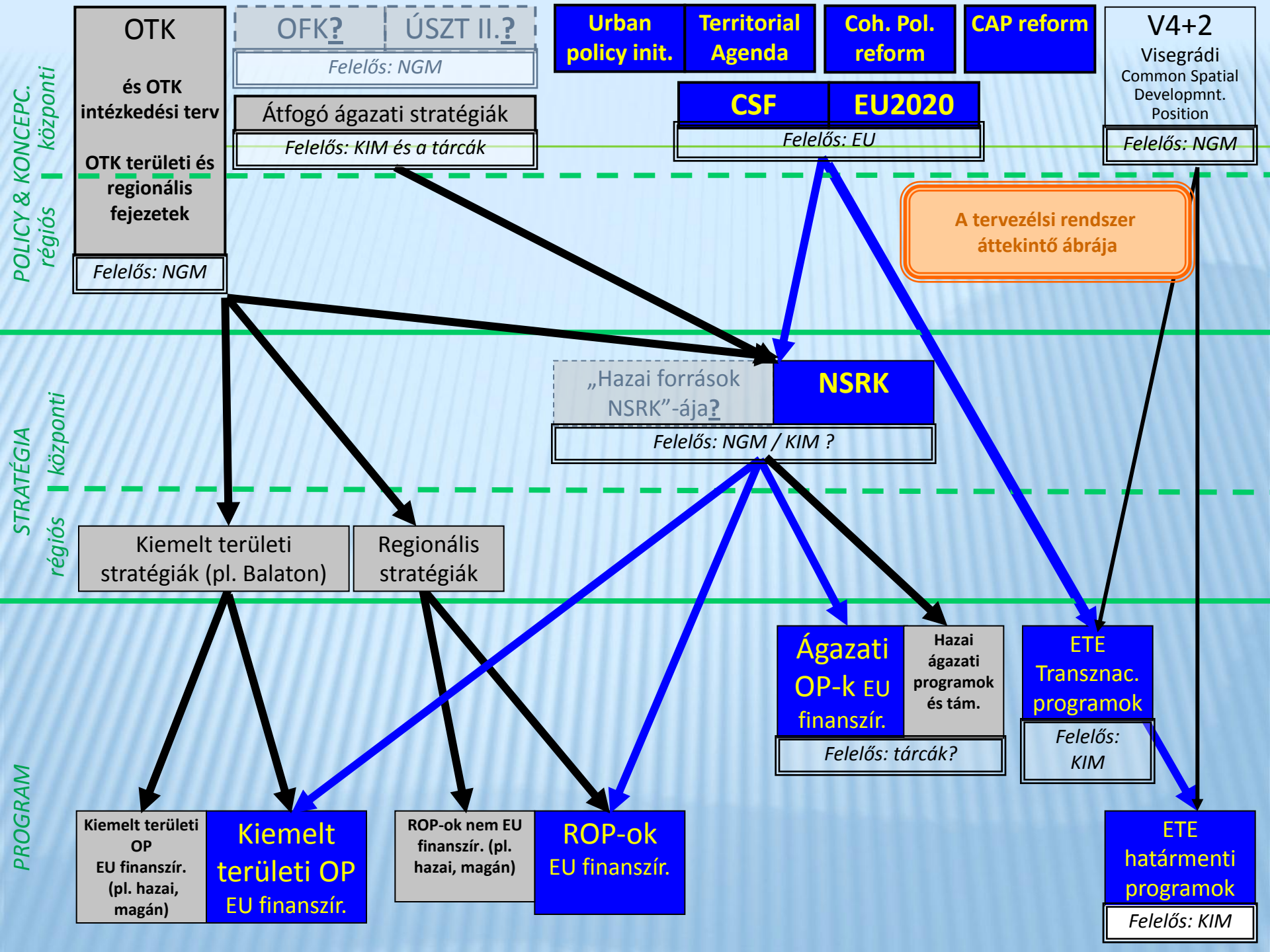
A megújított rendszer sarokpontjai

TERÜLETI SZINTEK TERVEZÉSI FELADATAI

- ✘ Régiók
 - + Koncepcionális szint: Ø
 - ✘ helyette OTK régiós fejezetek
 - + Stratégiai szint:
 - ✘ 1 db regionális stratégia => „teljes tervezés”
 - ✘ megyei fejezetekkel(!)
 - + Operatív szint (megyei fejezetekkel is):
 - ✘ X db régiós OP => a finanszírozás szerint
 - ✘ megyei fejezetekkel(!)

- ✘ Megyék
 - + Területfejlesztési koncepciók, stratégiák, programok készítése: Ø
Ami lehet:
 - ✘ Részvétel régiós tervek megyei fejezeteiben
 - ✘ Tervek elfogadása és annak megfelelő forrásallokációs döntések
 - + Területrendezési tervezés

- ✘ Kistérségek és városok
 - + Koncepcionális szint: Ø
(max. helyi policy paper-ek)
 - + Stratégiai szint: Ø
 - + Operatív szint: kistérségi program, melynek lényege:
 - ✘ Integrált projektek
 - ✘ „Térségi komplex programcsomagok”: projektcsomagok/programok

A Területi Tervezési Fórum

A területfejlesztés problématerképe

2011. Május 9.

VÁTI TTÉI

Dr. Péti Márton,
Boros Szilárd,
Horkay Nándor

KÉRDÉSEK A MUNKA JELLEGE KÖRÜL

Alapesetben:

Szakmailag gondosan megalapozott stratégiai tervezési lépések mentén újulunk meg

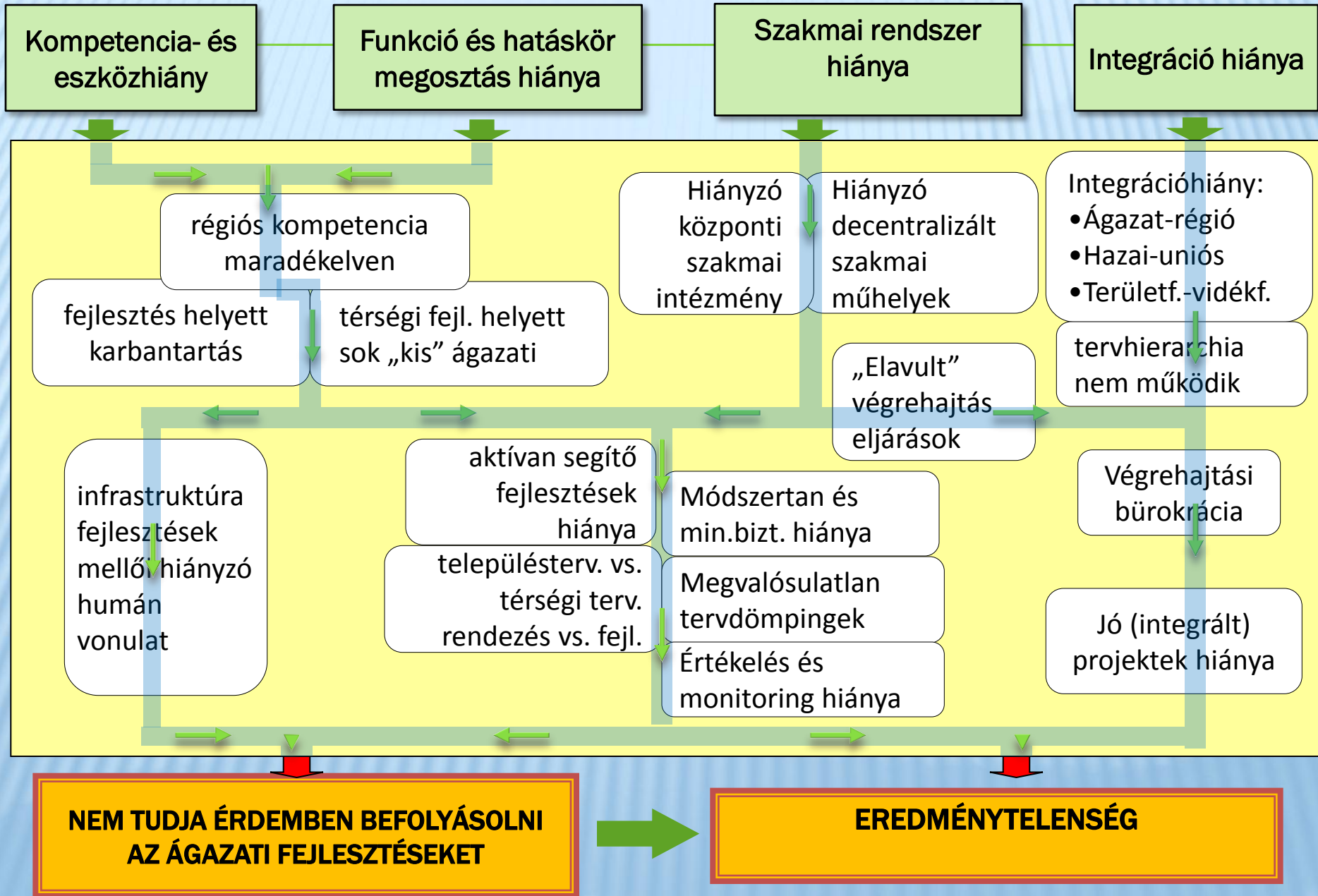
- ⇒ Kommunikatív tervezői eszközök együttgondolkodás (TTF MCS keretei között), pl.:
 - ⇒ Problémafa – Célfá
 - ⇒ SWOT
 - ⇒ Egy szakmai koncepció összeállítása

Feszített időkeretek és gyors teljesítmény-kényszer esetén:

A döntéshozók elé terjeszthető egyszerű anyagokban gondolkozunk

- ⇒ Egyszerű javaslati listák, döntési pontokkal

A TERÜLETFEJLESZTÉSI RENDSZER PROBLÉMÁI

1. CÉLRENDSZER ÉS TÁRGYKÖR

5 nagy problémacsoport:

- I. Területfejlesztés célja – új küldetése
- II. Területfejlesztés saját kompetenciája (tárgyköre)
- III. Ágazati és egyéb fejlesztések területi orientációja, irányítása és területi koordináció hiánya
- IV. Centralizáció – dekoncentráció – decentralizáció kérdése
- V. Területi egységek és fókuszok lehatárolási (mire irányulunk?)

2. TERVEZÉSI RENDSZER

3 nagy problémacsoport:

I. Szakmai vs. Politikai döntéshozatal vs. Felelősség elválasztása

II. Egységes tervezés módszertan hiánya

- Módszertan
- Tervhierarchia, terv és tervezési összhang
- Tervgarancia – megvalósulatlan tervek tárháza
- Program vs. Projekt alapú működés
- Terv minőségbiztosítás
- Visszacsatolás, monitoring, értékelés

III. Szakmai rendszer és elvárások hiánya

- Rendszerszerű és pragmatikus kommunikáció
- Jogosultsági és továbbképzési rendszer hiánya

3. INTÉZMÉNYRENDSZER

3 nagy problémacsoport:

- I. Egyes területi szintek feladata és felelőssége
 - I. VÁTI TTÉI
 - II. Régiók lebegtetése
 - III. Kiürült megye
 - IV. Hiányos kapacitású és kevert kistérségi szint
- II. A klasszikus ügynökségi, projektgenerálási, projektfejlesztési szerepvállalás alárendeltsége
 - Érdemi társadalmi hatás, társadalmasítás és szakmai koordináció hiánya
- III. Kapacitás és finanszírozása
 - Stabilan finanszírozott területi tervezési kapacitás
 - Szakmai koordináció

4. ESZKÖZRENDSZER

6 nagy problémacsoport:

- I. Elavult eljárásrend(szer)ek
 - verseny vs. szakpolitikai ráció
- II. Szakmai koordináció és integráció hiánya
 - + Területfejlesztés – fejlesztéspolitika – vidékfejlesztés – ETE
 - + Területfejlesztés-településfejlesztés
 - + Ágazati fejlesztés területi koordinációja
 - + Tervezés - végrehajtás
- III. Támogatási jogcímek, területi és tematikus fókuszok
 - Infra dominancia – szellemi területfejlesztés hiánya
 - Önk. finanszírozás vs. fejlesztés
- IV. Decentralizáció kérdése
- V. Felkészültség és Szolgáltató jelleg
- VI. Saját forrás hiánya – pl. Területfejlesztési alap

RÉGIÓK TERVEZÉS KÖZPONT SZEREPHEZ ELLÁTÁSÁHOZ IGÉNYEK 1.

- Pénzügyi
 - Kiszámítható finanszírozás (intézményi és feladat-ellátási)
- Intézményi
 - Tervezési fórumok formalizálása, hivatalos bevonása
 - Regionális Tervezési Fórumok létrehozása
 - Régiós vélemények feljebbvitelének eljárásrendje
 - A régiós, ill. egyéb tervezési határok újragondolása (pl. Bp.- Pest megye, Balaton)
 - Tervezési kapacitások alapos feltérképezése minden szinten
- Jogszabályi
 - Az egyes szintek funkcióinak és feladatainak pontos lehatárolása (párhuzamosságok megszüntetése)
 - Döntési kompetenciák alsóbb szintre delegálása
 - Tervhierarchia rögzítése

RÉGIÓK TERVEZÉS KÖZPONT SZEREPHEZ ELLÁTÁSÁHOZ IGÉNYEK 2.

× Módszertani

- + (Kis)Térségi integrált szemléletű (programalapú) tervezés megalapozása, ahol lehet bevezetése a projektalapú helyett
- + Központi szakmai koordináció és továbbképzés (NFM-VATI)
- + Régiókon átnyúló kérdések szabályozása (átjárhatatlanság feloldása)
- + A hazai és uniós területi tervezést közelíteni
- + A hazai tervezés felsőbb szintű dokumentumok irányait beépíteni (erősíteni a területiséget)
- + Területrendezési és területfejlesztési tervezés összehangolása

ÖSSZEKÉPZÉS

AZ ELSŐ KÖRBE KEZELENDŐ PROBLÉMÁK SORRENDJÉN

1. Területi tervezési szakma küldetése megújításra szorul
2. Területfejlesztési szintek szerepköre kiigazításra szorul
3. Tervezési rendszer megújításra szorul
4. Tervezési és végrehajtási módszertan megújításra szorul

További lépések:

- Finanszírozás
- Eszközrendszer
- Intézményrendszer egyéb vonatkozásai
- Koherens szakmai rendszer
- Egyes politikai döntések (decentralizáció jellege és szintje)

Kiemelt szakmai kihívások, feladatok

2014-2020

1. Kohéziós politikai egyeztetések során erős es határozott nemzeti érdekképviselő es európai stratégiai szövetségek kötése
2. Új területfejlesztési versus fejlesztési tv. előkészítése
 - Területi szintű szervezeti es intézményi döntések meghozatala
 - Területi szintek es besorolások felülvizsgálata (pl. régiók, járások-kistérségek, kedvezményezett térségek, települések)
3. Fejlesztéspolitikai tervezési koordináció meghatározása – 2011. ősz
 - Tervezési folyamat megtervezése
 - Konceptcionális szintű tervdokumentum(ok) es koordináció meghatározása
 - Tervezési szerepek, felelősségek es outputok meghatározása
4. Tervezési es előkészítési feladatok megindítása 2011. őszén
 - Célok es prioritások rögzítése 2020-ig
 - Tervezési es előkészítési feladatokhoz szükséges erőforrások biztosítása 2012. évi költségvetésben bázisszinten
 - Ágazati es területi tervezés megindítása legkésőbb 2012-ben
 - Kiemelt nemzeti programok es projektek előkészítésének az időbeni megindítása 2012-ben
5. Területfejlesztési szakmai rendszer megújítása 2013-tól
 - Területfejlesztési eszköz- es végrehajtási rendszer megújítása

A 2014-2020-AS FEJLESZTÉSI IDŐSZAK TERVEZÉSE /ANTE PORTAS/

Szakmai kihívások:

- 2011 II. felében meg kell indítani a 2014-2020-as fejlesztési időszak tervezési folyamatait
 - Stratégiai felkészülés – tervezési szakmai, módszertani, eljárásrendi, szabályozási, intézményi, pénzügyi előkészítés
 - 2014-2020-as magyar fejlesztéspolitikai tervezés intézményi, felelősségi struktúrájának rögzítése - 2014-2020. évi központi és területi fejlesztéspolitikai koordinációs feladatok világos rögzítése
 - Tervezési outputok és felelősségek rögzítése (konceptcionális, stratégiai, kiemelt fejlesztési stb.)
 - Közben ősszel megkezdődhet az Új OTK tervezése – konceptcionális szintű csatl.
 - 2012 Ágazati és régiós-területi stratégiai dokumentumok megújítása
 - Kiemelt nemzeti fejlesztési programok, projektek azonosítása és előkészítésének megindítása
 - 2013 Operatív programok tervezése
 - 2013 Egyeztetések a Bizottsággal
- Mindezekkel párhuzamosan zajlik:
- USZT – megvalósítása, források kihelyezése
 - Széll Kálmán Terv – Nemzeti Reformprogram megvalósítása – 2014-ig
 - Gazdasági szabadságharc
 - Társadalmi alrendszerek reformja – pl. oktatási rendszer
 - Területi közigazgatás és választási tv. reformja
 - Közben zajlik a EU Kohéziós politika 2014-2020 reformja is a maga ütemében

A 2014-2020-AS TERÜLETI TERVEZÉS /ANTE PORTAS/

Területi Tervezési folyamatok 2014-2020 nagy ütemezése:

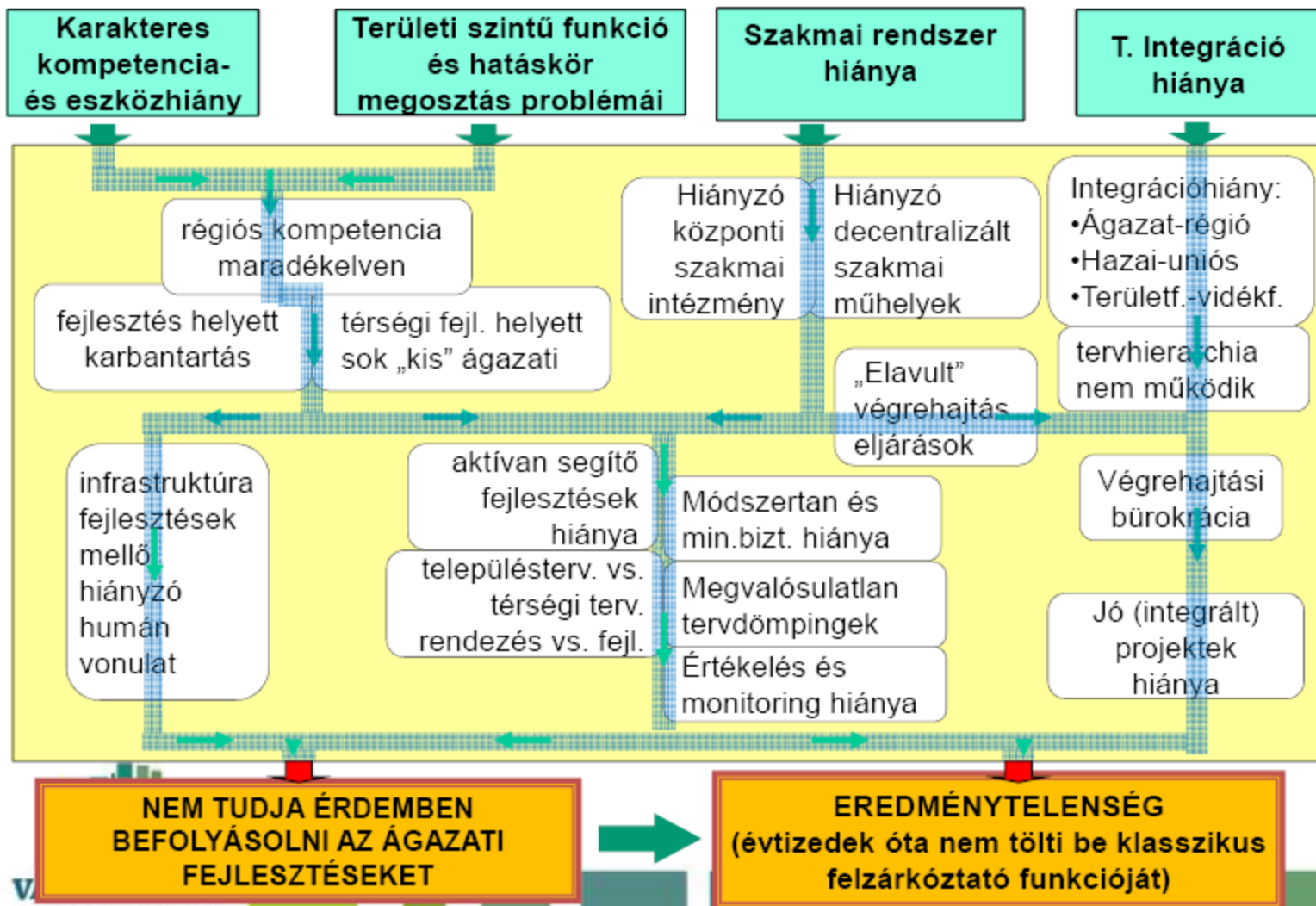
- 2011
 - Felkészülés, döntés és szakmai megalapozás éve (keretek, szabályozás, eljárásrendek, módszertani ajánlások, döntések stb.)
 - 1996-os Területfejlesztési törvény megújítása – új alapokra helyezése („Fejlesztéspolitikai törvény”)
 - OTK tervezés - koncepcionális szintű inputok
- 2012 – Régiós stratégiai dokumentumok megújítása
- 2013 – Területi Operatív programok tervezése

Mindezekkel párhuzamosan zajlik:

- SEF – minisztériumi stratégiai tervezés megújítása - kapcsolódunk hozzá
- KSZ-k intézményi struktúrájának reformja
- Közben várhatóan ősszel megkezdődhet az új OTK tervezése – koncepcionális szintű csatlakozás
- 2014-2020-as magyar fejlesztéspolitikai tervezés intézményi, felelősségi struktúrájának rögzítése
- AROP – ENTER 2014-2020 előkészítése

Itt megkérdéses a 2014-2020. évi fejlesztéspolitikai koordináció alapján az illeszkedés

A területfejlesztési rendszer problémái

1. CÉLRENDSZER és TÁRGYKÖR

5 nagy problémacsoport:

- I. Területfejlesztés célja – új küldetése
- II. Területfejlesztés saját kompetenciája (tárgyköre)
- III. Ágazati és egyéb fejlesztések területi orientációja, irányítása és területi koordináció hiánya
- IV. Centralizáció – dekoncentráció – decentralizáció kérdése – döntés végre
- V. Területi egységek és fókuszok lehatárolási (mire irányulunk?)

JÖVŐKÉPHEZ – 2020/2030

VÁLSÁG TERÜLETEK	LEHETSÉGES ÚJ TERÜLETFEJLESZTÉSI VÁLASZOK – 2020/2030
IV. GAZDASÁGI LÉTALAP VÁLSÁGA <ul style="list-style-type: none"> A magyar gazdaság válsága, a magyar térségi és helyi önfenntartó és autonóm gazdasági rendszerek felbomlása 	KREATÍV ÉS AUTONÓM GAZDASÁGFEJLESZTÉS <ul style="list-style-type: none"> Erős Versenyképes Kreatív Magyar Versenyszféra, Gazdaságfejlesztés Fejlett Belső gazdasági erőforrásokat mozgósító térségi és helyi autonóm gazdasági rendszerek
II. TÁRSADALMI LÉTALAP ÉS A NEMZETI TUDAT VÁLSÁGA <ul style="list-style-type: none"> A magyar társadalom és a nemzeti közösség válsága A társadalmi értékrend és a tudatosság válsága 	KÖZÖSSÉGI ÉS SZELLEMI TERÜLETFEJLESZTÉS <ul style="list-style-type: none"> Integráció és Társadalmi kohézió, tudatosság erősödése Erős és élő nemzeti kohézió és tudatosság – élő és szolidáris nemzeti közösség
I. EGÉSZSÉGI ÉS LELKI LÉTALAP VÁLSÁGA <ul style="list-style-type: none"> Demográfiai krízis és a család válsága Egészséges életmód és a spirituális tudatosság válsága 	LÉT- ÉS EMBERKÖZPONTÚ TERÜLETFEJLESZTÉS <ul style="list-style-type: none"> Megújulásra képes térségi társadalmak, erősödő családok és gyarapodó nemzet, Szeretet-javak és életminőség elemek fejlődése Gyógyuló, egészséges Nemzet Magyarország Újra Mária országa lesz
III. TERMÉSZETI ÉS FIZIKAI LÉTALAP VÁLSÁGA <ul style="list-style-type: none"> Klíma- és energiválság autonóm kezelésének hiánya A még meglévő nemzeti természeti erőforrások integrált, innovatív és kreatív térségi és helyi szintű hasznosításának hiánya, alacsony foka 	FENNTARTHATÓ ÉS AUTONÓM TERÜLETFEJLESZTÉS <ul style="list-style-type: none"> Klíma- és energiatudatos, értékmegőrző közösségek A még meglévő nemzeti természeti erőforrások integrált, innovatív és kreatív térségi és helyi szintű fenntartható, autonóm közösségi hasznosítása
V. TELEPÜLÉSEK ÉS ÖNKORMÁNYZATOK VÁLSÁGA <ul style="list-style-type: none"> A települések és önkormányzatok finanszírozási válsága Vidék kontra város szembenállás erősödése 	ÖNKORMÁNYZATI REFORM ÉS FEJLESZTÉS <ul style="list-style-type: none"> Jól működő önkormányzatok és társulások Integrált térségi infrastruktúra és településfejlesztés Város-vidék kapcsolatok erősítése
VI. FEJLESZTÉSPOLITIKA VÁLSÁGA <ul style="list-style-type: none"> A települések és önkormányzatok finanszírozási válsága Vidék kontra város szembenállás erősödése 	INTEGRÁLT NEMZETI FEJLESZTÉSPOLITIKA <ul style="list-style-type: none"> Érdemi Konvergencia, Fenntarthatóság, Versenyképesség és Kohézió Tudatos és stratégiaileg menedzselt Nemzeti fejlesztéspolitika Valódi gazdasági és társadalmi hozzáadott értékű fejlesztések

Integrált Magyar Fejlesztéspolitika Szükségessége

- **Versenyképesség és fenntarthatóság egyaránt szükséges! (V + FT)**
- **Fejlett térségek és Kohézió (pl. felzárkóztatás - LHH térségek) támogatása egyaránt szükséges! De MÁS ESZKÖZÖKKEL! (F + K)**
- **A gazdaságfejlesztés + társadalomfejlesztés jelentőségében meg kell, hogy előzze az infrastruktúrafejlesztést és a folyamatos toldozgatást-foltozgatást! (G+T > I)**
- **Integrált fejlesztési megoldások és új fejlesztési eszközök kellenek!:**
 - **Fejlesztési források integrálása:** EU – hazai, EU - nemzetközi, Hazai, Ágazati, Közösségi és Befektetői Források integrálása
 - **Gazdaság + társadalom, humán-erőforrás + infrastruktúra-fejlesztés integrálása (G+TH+I)**
 - **A fejlesztések területi (térségi, helyi) integrálása**
 - **Valódi társadalmi és gazdasági Hozzáadott értékű Fejlesztések kellenek**
 - **Új eszközök alkalmazása – pl. PROAKTÍV ÉS INTEGRÁLT KÖZPONTI FEJLESZTÉSPOLITIKAI ESZKÖZÖK ALKALMAZÁSA:**
 - a kísérleti, minta, vagy új fejlesztési területet megcélzó
 - kiemelt, illetve egyedi vagy kiemelten fontos fejlesztések köre (ez lehet alacsony értékű is)
 - speciális térséget és réteget megcélzó fejlesztések köre (ahol a megfelelő szakmaiság hiányzik, illetve szükségessége indokolt)

ÖSSZEKÉPÉS

Az első körben kezelendő problémák sorrendben

1. Területi tervezési szakma küldetése megújításra szorul
2. Területfejlesztési szintek szerepköre kiigazításra szorul
3. Tervezési rendszer megújításra szorul
4. Tervezési és végrehajtási módszertan megújításra szorul

További lépések:

- Finanszírozás
- Eszközrendszer
- Intézményrendszer egyéb vonatkozásai
- Koherens szakmai rendszer
- Egyes politikai döntések (decentralizáció jellege és szintje)

**ÚJ TERÜLETFEJLESZTÉSI (FEJLESZTÉSI)
TÖRVÉNY KELL EGY MEGÚJULÓ STABIL
SZAKMAI RENDSZER ALAPJAKÉNT**

Kohéziós politika 2014 -2020

Befektetés a növekedésbe és a munkahelyekbe

Tartalomjegyzék

1	Az EU kohéziós politikájával kapcsolatos jogszabályjavaslatok: 2014-2020	> 1
2	Javaslat általános szabályozásra	> 2
	Az ERFA, az ESZA, a Kohéziós Alap, az EAFRD és az EMFF közös szabályai	
	Az ERFA, az ESZA és a Kohéziós Alap általános szabályai	
3	Az Európai Regionális Fejlesztési Alap	> 8
4	Az Európai Szociális Alap	> 9
5	A Kohéziós Alap	> 10
6	Európai területi együttműködés	> 11
7	Európai területi együttműködési csoportosulás	> 13
	Táblázatok és grafikonok	> 14

1

Az EU kohéziós politikájával kapcsolatos jogszabályjavaslatok: 2014-2020

2011. október 6-án az Európai Bizottság elfogadta azt a jogszabálycsomag-tervezetet, amely keretet ad az EU 2014 és 2020 közötti kohéziós politikájának.

A Bizottság több fontos módosítást is javasolt a kohéziós politika tervezésével és megvalósításával kapcsolatban. Ezek az alábbiak:

- az Európa 2020 stratégia intelligens, fenntartható és inkluzív növekedési prioritásaira való összpontosítás;
- a teljesítmény jutalmazása;
- az integrált programok kidolgozásának támogatása;
- összpontosítás az eredményekre – a megállapított célkitűzések felé történő előrehaladás monitorozása;
- a területi kohézió ismételt megerősítése; és
- a célok teljesítésének egyszerűsítése.

A javasolt módosítások természetes folytatásai a Bizottság által 2011 júniusában elfogadott javaslatnak, amely a soron következő többéves pénzügyi keretrendszerrel szolt ugyanerre az időszakra⁽¹⁾: ez a költségvetés alapozza meg az Európa 2020 stratégia végrehajtását. A Bizottság javaslatában megerősítette, hogy a kohéziós politika a következő költségvetés egyik kulcseleme marad, mivel sarkalatos pontja az Európa 2020 stratégia megvalósításának.

A 2014 és 2020 közötti időszakra javasolt teljes költségvetés 376 milliárd euró, amelybe beletartozik a határokon átívelő energetikai, szállítási és információtechnológiai projektek fejlesztését célzó új Európai Összekapcsolási Eszköz (Connecting Europe Facility) finanszírozása is.

A kohéziós politika jogszabályi keretének részei a következők:

- egy több alrendszeren átívelő szabályozás, amely közös szabályokat határoz meg az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap (ESZA), a Kohéziós Alap, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EAFRD), valamint az Európai Tengerpolitikai és Halászati Alap (EMFF) számára, és további általános szabályokat is meghatároz az ERFA, az ESZA és a Kohéziós alap vonatkozásában;
- három specifikus szabályozás az ERFA, az ESZA és a Kohéziós alap vonatkozásában; és
- két szabályozás az Európai területi együttműködési csoportosulás, illetve az Európai területi együttműködési csoportosulás (EGTC) vonatkozásában.

Az ERFA, az ESZA, a Kohéziós Alap, az EAFRD és az EMFF közös szabályai

ALAPELVEK

A Bizottság az Alapok mindegyikére vonatkozó, több közös alapelvet is javasol. Ezek közé tartozik a partnerség és a többszintű irányítás, a vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályoknak való megfelelés, a férfiak és nők közötti egyenlőség előmozdítása, a diszkriminációmentesség, valamint a fenntartható fejlődés.

A STRATÉGIAI PROGRAMALKOTÁS ISMÉTELT MEGERŐSÍTÉSE: FÓKUSZBAN AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA TÉMÁI

A Bizottság javasolja a stratégiai programalkotás ismételt megerősítését, hogy a politika maximális hatást biztosítson az EU prioritásainak elérésében. Ennek része a Közös stratégiai keret (CSF) és a partnerségi szerződések bevezetése, valamint az Európa 2020 stratégiához (és annak beépített irányelveihez) illeszkedő tematikus célkitűzések körének meghatározása.

A Bizottság általi elfogadásra váró Közös stratégiai keret az EU prioritásait követő főbb lépésekről szól, emellett iránymutatást tartalmaz az Alapok (köztük az EAFRD és az EMFF) felhasználására vonatkozó programalkotáshoz, továbbá elő kívánja mozdítani az EU különböző strukturális eszközeinek hatékonyabb összehangolását.

A Bizottság és a tagállamok között az induláskor megkötött partnerségi szerződések határozzák meg a teljes hozzájárulást nemzeti szinteken a tematikus célkitűzésekhez, valamint a konkrét lépésekkel kapcsolatos kötelezettségvállalásokat – mindezeket az Európa 2020 stratégia céljainak elérése érdekében. Egy teljesítménykeretrendszer határozza meg a tiszta és mérhető célokat.

Az ERFA, az ESZA és a Kohéziós Alap általános szabályai

A TÁMOGATÁS FÖLDRAJZI HATÓKÖRE

Minden európai régió részesülhet az ERFA és az ESZA támogatásából. Megkülönböztetünk azonban kevésbé fejlett, átmeneti és fejlettebb régiókat annak érdekében, hogy az Alapok általi finanszírozás megoszlása kövesse a bruttó hazai termék (GDP) szintjét.

Kevésbé fejlett régiók: A kohéziós politikának továbbra is fontos prioritása a kevésbé fejlett régiók támogatása. A kevésbé fejlett régiók felzárkóztatása hosszú távú, kitartó erőfeszítéseket igényel. Ebbe a kategóriába azok a régiók tartoznak, amelyekben az egy főre jutó GDP kevesebb mint 75 %-a az EU 27 tagországa átlagának.

Átmeneti régiók: Ez az új régiókatégória kerül bevezetésre a fokozatosan csökkenő támogatási jogosultságok rendszere (phasing-in és phasing-out) helyett. Ebbe a kategóriába azok a régiók tartoznak majd, amelyekben az egy főre jutó GDP az EU 27 tagországa átlagának 75–90 %-a között van.

Fejlettebb régiók: Bár a kohéziós politika prioritása a kevésbé fejlett régiókban való beavatkozás marad, néhány fontos kihívással az összes tagállamnak szembe kell néznie. Ilyen például a tudásalapú társadalom globális versenyhelyzete, vagy éppen a kevesebb széndioxid-kibocsátással járó gazdasági tevékenységek felé történő előrelépés. Ebbe a kategóriába azok a régiók tartoznak, amelyekben az egy főre jutó GDP több mint 90 %-a az EU 27 tagországa átlagának.

Kiegészítésként egy külön védőháló kerül kialakításra az összes olyan régió számára, amelyek támogatásra voltak jogosultak a 2007 és 2013 közötti időszak konvergenciacéljai szerint, de amelyekben az egy főre jutó GDP most több mint 75 %-a az EU 27 tagországa átlagának. Az átmeneti vagy fejlettebb régiókatégóriába tartozókként ezek a régiók a Strukturális Alapokból kapnak legalább a 2007 és 2013 közötti támogatásuk kétharmadával egyenlő finanszírozást.

Az ESZA pénzalapjainak minimális részaránya meghatározásra kerül minden régiókatégória esetében (25% a kevésbé fejlett régiók számára; 40% az átmeneti régiók számára; illetve 52% a fejlettebb régiók számára), és ennek eredményeként az ESZA kumulált részesedése a kohéziós politika teljes költségvetéséből legalább 25% lesz (84 milliárd euró).

A Kohéziós Alap a transzeurópai szállítási hálózat (TEN-T) és a környezetvédelem területén végzett befektetésekkel továbbra is támogatja azokat a tagállamokat, amelyekben az egy főre jutó bruttó nemzeti jövedelem (Gross National Income, GNI) kevesebb mint 90%-a az EU 27 tagországa átlagának. A Kohéziós Alap egy része (10 milliárd euró) el lesz különítve a főbb szállítási hálózatoknak az új Európai Összekapcsolási Eszköz keretében végzett fejlesztési finanszírozására.

A jelenlegi pénzügyi keretrendszerrel szerzett tapasztalatok azt mutatják, hogy több tagállamnak is problémát jelent, ha rövid idő alatt kell felhasználniuk nagyobb összegű EU-finanszírozást. Ezen túlmenően néhány tagállam pénzügyi helyzete megnehezítette a források lehívását nemzeti társfinanszírozáshoz. A források lehívásának megkönnyítése érdekében a Bizottság néhány intézkedést javasol:

- a kohéziós finanszírozás maximálása a GNI 2,5%-ában;
- a társfinanszírozási ráták maximálása az operatív programok egyes prioritási tengelyeinek szintjén a következők szerint: 75–85 % a kevésbé fejlett és a legkülső régiókban; 75 % az Európai területi együttműködési programokban; 60 % az átmeneti régiókban; és 50 % a fejlettebb régiókban;
- az adminisztrációs kapacitás fejlesztésére vonatkozó egyes feltételek befoglalása a partnerségi szerződésekbe.

AZ EREDMÉNYORIENTÁLT STRATÉGIAI PROGRAMALKOTÁS ISMÉTELT MEGERŐSÍTÉSE

A Bizottság javasolja a programalkotás eredményorientáltabbá tételét, javítva ezzel a kohéziós politika programjainak hatékonyságát. A fentebb tárgyalt ex-post feltételeken túl a Bizottság nem kötelező elemként javasol bevezetni egy speciális műveletípust: a közös cselekvési tervet. A közös cselekvési terv definíciója és irányítása a végrehajtás eredményeinek és kimenetének megfelelően történik, ami hozzájárul a program céljainak eléréséhez.

3

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) célja a gazdasági, társadalmi és területi kohézió erősítése az Európai Unióban. E cél elérése érdekében segít kiküszöbölni a régiók közötti egyenlőtlenségeket. Az ERFA minden tematikus célkitűzéséhez kapcsolódóan támogatja a regionális és helyi fejlesztéseket, részletes prioritásokat állapítva meg az alábbi területeken való előrelépés érdekében:

- kutatás-fejlesztés és innováció;
- az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének és minőségének javítása;
- a klímaváltozás hatásainak visszafogása, és haladás az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdasági modell felé;
- a kis- és középvállalatok (KKV-k) üzleti támogatása;
- általános gazdasági érdekű szolgáltatások;
- telekommunikációs, energia- és szállítási infrastruktúra;
- az intézményi képességek és a hatékony közszolgálat fejlesztése;
- egészségügyi, oktatási és szociális infrastruktúra; és
- fenntartható városfejlesztés.

A TEMATIKUS FÓKUSZ ERŐSÍTÉSE

Néhány kiemelt prioritású területhez minimális előirányzat lett megállapítva, ezzel garantálva, hogy az EU forrásai a prioritásoknak megfelelően koncentrálódjanak. A fejlettebb és az átmeneti régiókban például az ERFA nemzeti szinten hozzáférhető forrásainak legalább 80 %-át kell energiahatékonyságra és megújuló energiaforrásokra, valamint innovációra és a KKV-k támogatására fordítani (ezen belül legalább 20 %-ot energiahatékonyságra és megújuló energiaforrásokra). A kevésbé fejlett régiók szélesebb körű fejlesztési szükségleteiknek megfelelően több beruházási prioritás közül választhatnak. Ugyanakkor ezekben a régiókban is legalább az ERFA forrásainak 50 %-át kell energiahatékonyságra és megújuló energiaforrásokra, valamint innovációra és a KKV-k támogatására fordítani.

A TERÜLETI KOHÉZIÓ ISMÉTELT MEGERŐSÍTÉSE

A javasolt szabályozás fokozottan előtérbe helyezi a fenntartható városfejlesztést. E célból az ERFA forrásainak legalább 5 %-át fenntartható városfejlesztésre kell előirányozni, továbbá létre kell hozni egy városfejlesztési platformot a kapacitásbővítés és a tapasztalatcsere fórumaként, és meg kell határozni azoknak a városoknak a listáját, amelyek esetében integrált lépéssorozat szükséges a fenntartható városfejlesztés megvalósításához.

A javaslat az éves finanszírozás legfeljebb 0,2 %-áig támogatja a fenntartható városfejlesztés innovatív megközelítéseit is.

Fokozott figyelemben részesülnek a különleges természeti vagy demográfiai jellemzőkkel bíró területek, meghatározott extra forrásokat biztosítva a legkülső és a gyéren lakott régiók fejlesztésére. Ennek az előirányzatnak legalább 50 %-át kell olyan lépésekhez felhasználni, amelyek a legkülső régiók gazdasági diverzifikációját és modernizációját segítik, különös figyelmet fordítva a kutatás és az innováció, az információs és kommunikációs technológiák, valamint a KKV-k versenyképessége terén elérhető fejlődésre.

4 Az Európai Szociális Alap

Az Európai Szociális Alap (ESZA) nem csupán a gazdasági, társadalmi és területi kohézió előmozdítására szolgál, hanem egyidejűleg az Európai Unió fő pénzügyi eszköze az emberi erőforrások fejlesztésére is. Segít bővíteni az EU lakosságának foglalkoztatási lehetőségeit, támogatja az oktatás színvonalának emelését, valamint a szegénység által leginkább fenyegetett rétegek helyzetének javításából is részt vállal.

A szabályozás négy fő tematikus célt jelöl meg az ESZA Unión belüli prioritásaként:

- (i) a foglalkoztatás fejlesztése és a munkaerő mobilitásának támogatása;
- (ii) a szegénység elleni küzdelem és a társadalmi befogadás erősítése;
- (iii) befektetés az oktatásba, a készségfejlesztésbe és az élethosszig tartó tanulásba; és
- (iv) az intézményi képességek és a hatékony közszolgáltatás fejlesztése.

Az ESZA finanszírozásának azonban további tematikus célokat is le kell fednie, például: az alacsony széndioxid-kibocsátású, klímabarát és erőforrás-hatékony gazdaság felé való elmozdulás támogatása; az információs és kommunikációs technológiák használatának bővítése; a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése; és a kis- és középvállalatok (KKV-k) versenyképességének javítása.

A TEMATIKUS FÓKUSZ ERŐSÍTÉSE

Az ESZA forrásainak legalább 20 %-át kell a társadalmi felzárkóztatásra és a szegénység elleni küzdelemre fordítani, összhangban az EU befogadó növekedés melletti elkötelezettségével. A programoknak a befektetési prioritások közül néhányra kell összpontosítaniuk a forrásokat, az egyes tematikus célok részleteit követve.

A PARTNERSÉG MEGERŐSÍTÉSE

A javaslat külön rendelkezésekben tér ki a partnerség erősítésére, valamint a szociális partnerek és a nem kormányzati szervezetek (NGO-k) aktív részvételének bátorítására az ESZA finanszírozásának felhasználásában. A kevésbé fejlett régiókban az ESZA forrásainak megfelelő részét irányozza elő a szociális partnerek és az NGO-k általi kapacitásbővítésre.

A TÁRSADALMI INNOVÁCIÓ ÉS A TRANSZNACIONÁLIS EGYÜTTMŰKÖDÉS MEGERŐSÍTÉSE

A társadalmi innováció és a transznacionális együttműködés bátorítása céljából megnövelt szintű társfinanszírozás érhető el a kijelölt prioritási tengelyek mentén, speciális programalkotási és ellenőrzési megállapodások lépnek életbe, továbbá a Bizottság markánsabb szerepet vállal a legjobb módszerek kölcsönös megosztásában és elterjesztésében, valamint a közös cselekvés előmozdításában szerte az Unióban.

AZ EREDMÉNYCENTRIKUSSÁG ERŐSÍTÉSE

Az ESZA támogatásainak hatékonyabbá tételét szem előtt tartva különleges rendelkezések várhatók az erőforrások koncentrált felhasználásának biztosítása érdekében. Emellett közös mutatószámok kerülnek meghatározásra annak érdekében, hogy az ellenőrzés pontosabbá váljon, valamint hogy az ESZA támogatásának hatásai egyszerűbben felmérhetők legyenek az EU egészének szintjén.

6

Európai területi együttműködés

Az Európai területi együttműködés a kohéziós politika egyik célterülete, amely keretet biztosít a különböző tagállamok nemzeti, regionális és helyi szintű szereplői közötti tapasztalatcseréhez, valamint a közös problémák megoldását célzó közös cselekvéshez is. Ez azért nagyon fontos, mert a tagállamok és a régiók egyre gyakrabban találják magukat szembe a határaikon átívelő kihívásokkal, amelyekre közös, együttműködésen alapuló, a teljes érintett földrajzi területet lefedő megoldást kell találni. Az Európai területi együttműködés ennek megfelelően fontos előmozdítója lehet az új lisszaboni stratégia területi kohéziós törekvéseinek is.

Számos érdekelt kérésének megfelelően külön szabályozás javasolt az Európai területi együttműködésre, amely jobban figyelembe veszi a programok több országon átívelő jellegét, és specifikus rendelkezéseket tartalmaz az együttműködési programokkal és műveletekkel kapcsolatban. A javaslat ezért harmadik fél ország részvételével is számol, jobban igazodva a valós együttműködésekhez. Ezen túlmenően a javaslat sokkal rendszeresebben definiálja az Európai területi együttműködési csoportosulás (EGTC) szerepét egy együttműködési helyzetben.

A PÉNZÜGYI ERŐFORRÁSOK FELOSZTÁSA

A javaslat előírja az egyes feladatcsoportokhoz elérhető pénzügyi forrásokat, és meghatározza a tagállamoknak való kiosztás feltételeit. A tervezett felosztás a következő:

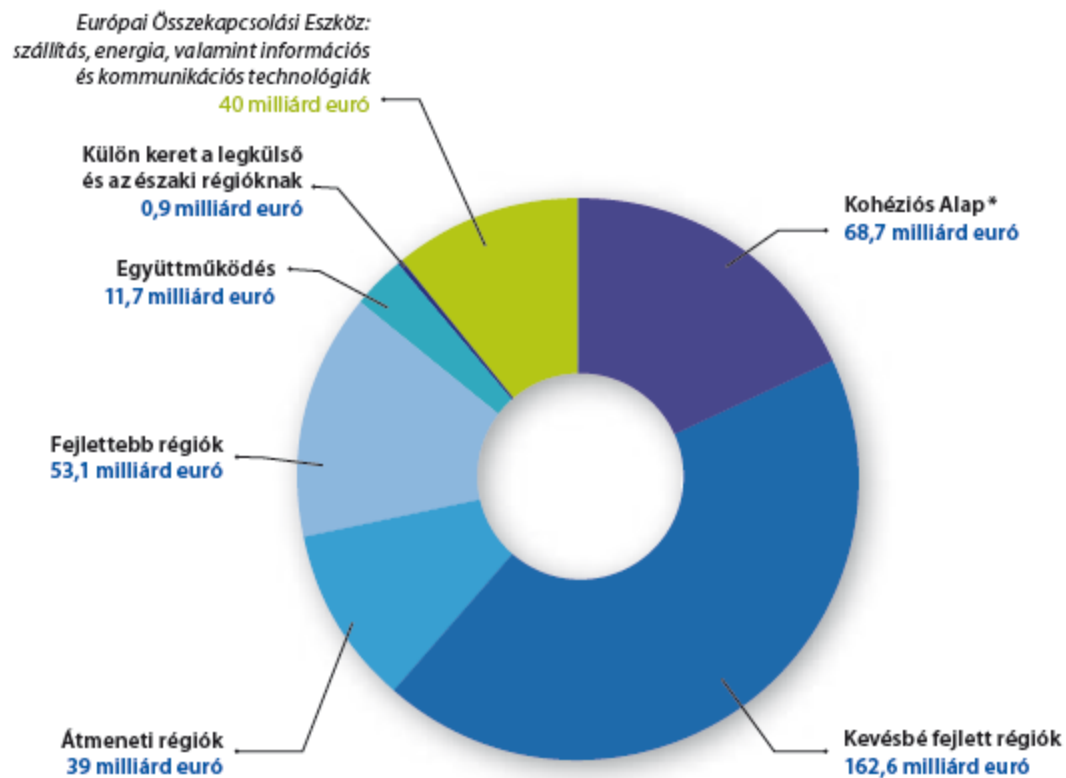
- 73,24 % határokon átnyúló együttműködésre;
- 20,78 % transznacionális együttműködésre; és
- 5,98 % interregionális együttműködésre.

Továbbra is megmarad az erőforrások transzferének az a mechanizmusa, amely az Unió külső határainál zajló együttműködések segítését az Európai Szomszédosági és Partnerségi Eszköz (ENPI) és az Előcsatlakozási támogatási eszköz (IPA) keretein belül. Az Európai területi együttműködés céljait követő programok keretében zajló együttműködések külső eszközökkel finanszírozott formái továbbra is támogatást élveznek.

A KOHÉZIÓS POLITIKA SZERKEZETE

2007-2013		2014-2020		
Célok		Célkitűzések	Régiókatégória	Alapok
Konvergencia	ERFA ESZA	Befektetés a növekedésbe és a munkahelyekbe	Kevésbé fejlett régiók	ERFA ESZA
Konvergencia fokozatos kivezetése			Átmeneti régiók	
Regionális versenyképesség és foglalkoztatottság Fokozatos bevezetés				
	Kohéziós Alap			Kohéziós Alap
Regionális versenyképesség és foglalkoztatottság	ERFA ESZA			Fejlettebb régiók
Európai területi együttműködés	ERFA	Európai területi együttműködés		ERFA

A KOHÉZIÓS POLITIKA KÖLTSÉGVETÉSE 2013 UTÁN (2011-ES ÁRAKON)

ÖSSZESEN 336 milliárd euró

Európai Összekapcsolási Eszköz: szállítás, energia, valamint információs és kommunikációs technológiák 40 milliárd euró

ÖSSZESEN 376 milliárd euró

*A Kohéziós Alapból 10 milliárd euró el lesz különítve az új Európai Összekapcsolási Eszköz finanszírozására

JOGOSULTSÁG A KEVÉSBÉ FEJLETT RÉGIÓK SZÁMÁRA

2007-2013

2014-2020

Azok a NUTS 2 régiók, amelyekben az egy főre jutó GDP kevesebb mint 75%-a az EU átlagának

Nincs változás

Átmeneti támogatás azoknak a régióknak, amelyek jogosultak maradtak volna a konvergenciacél szerinti támogatásra, ha a küszöb az EU-15 átlagos GDP-jének 75 %-a maradt volna (és nem az EU-27 átlaga lenne a viszonyítási alap)

Külön kategória az átmeneti régióknak

Kohéziós Alap: Azok a tagállamok, amelyekben az egy főre jutó bruttó nemzeti jövedelem (GNI) kevesebb mint 90 %-a az EU 27 tagországa átlagának

Nincs változás

Átmeneti támogatás azoknak a tagállamoknak, amelyek jogosultak maradtak volna a Kohéziós Alapból való támogatásra, ha a küszöb az EU-15 átlagos GNI-jének 90 %-a maradt volna (és nem az EU-27 átlaga lenne a viszonyítási alap)

Átmeneti támogatás azoknak a tagállamoknak, amelyek 2013-ban jogosultak lettek volna a Kohéziós Alapból való támogatásra, de amelyekben az egy főre jutó GNI meghaladja az EU-27 átlagának 90 %-át

JOGOSULTSÁG AZ ÁTMENETI RÉGIÓK SZÁMÁRA

2007-2013

Átmeneti támogatás azoknak a NUTS 2 régióknak, amelyek jogosultak maradtak volna a konvergenciacél szerinti támogatásra, ha a küszöb az EU-15 átlagos GDP-jének 75%-a maradt volna, és nem az EU-27 átlaga lenne a viszonyítási alap (a konvergencia fokozatos kivezetése)

Átmeneti támogatás azoknak a NUTS 2 régióknak, amelyek a 2000 és 2006 közötti 1. célkitűzés hatálya alá tartoztak, de amelyeknek GDP-je meghaladta az EU-15 átlagának 75%-át (RCE fokozatos bevezetése)

2014-2020

Azok a NUTS 2 régiók, amelyekben az egy főre jutó GDP az EU-27 átlagának 75 és 90%-a között van, külön differenciálva azokat a régiókat, amelyek jogosultak a 2007 és 2013 közötti konvergenciacél szerint

JOGOSULTSÁG A FEJLETTEBB RÉGIÓK SZÁMÁRA

2007-2013

Minden olyan NUTS 2 régió, amely nem tartozott a konvergenciacél hatálya alá, és amely nem tartozik a fokozatosan kivezetett átmeneti támogatás hatálya alá

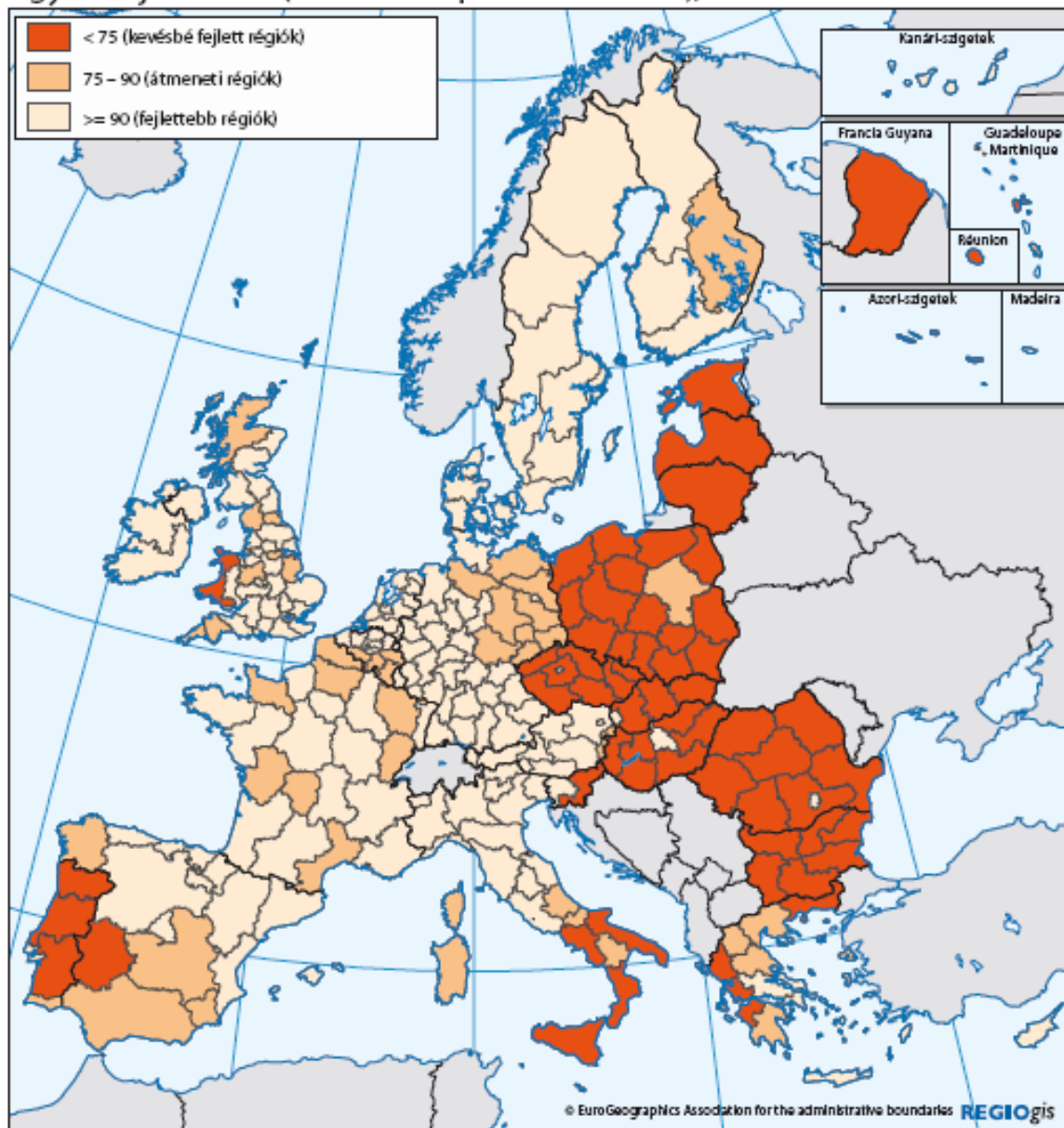
Átmeneti támogatás azoknak a NUTS 2 régióknak, amelyek a 2000 és 2006 közötti 1. célkitűzés hatálya alá tartoztak, de amelyeknek GDP-je meghaladta az EU-15 átlagának 75%-át (RCE fokozatos bevezetése)

2014-2020

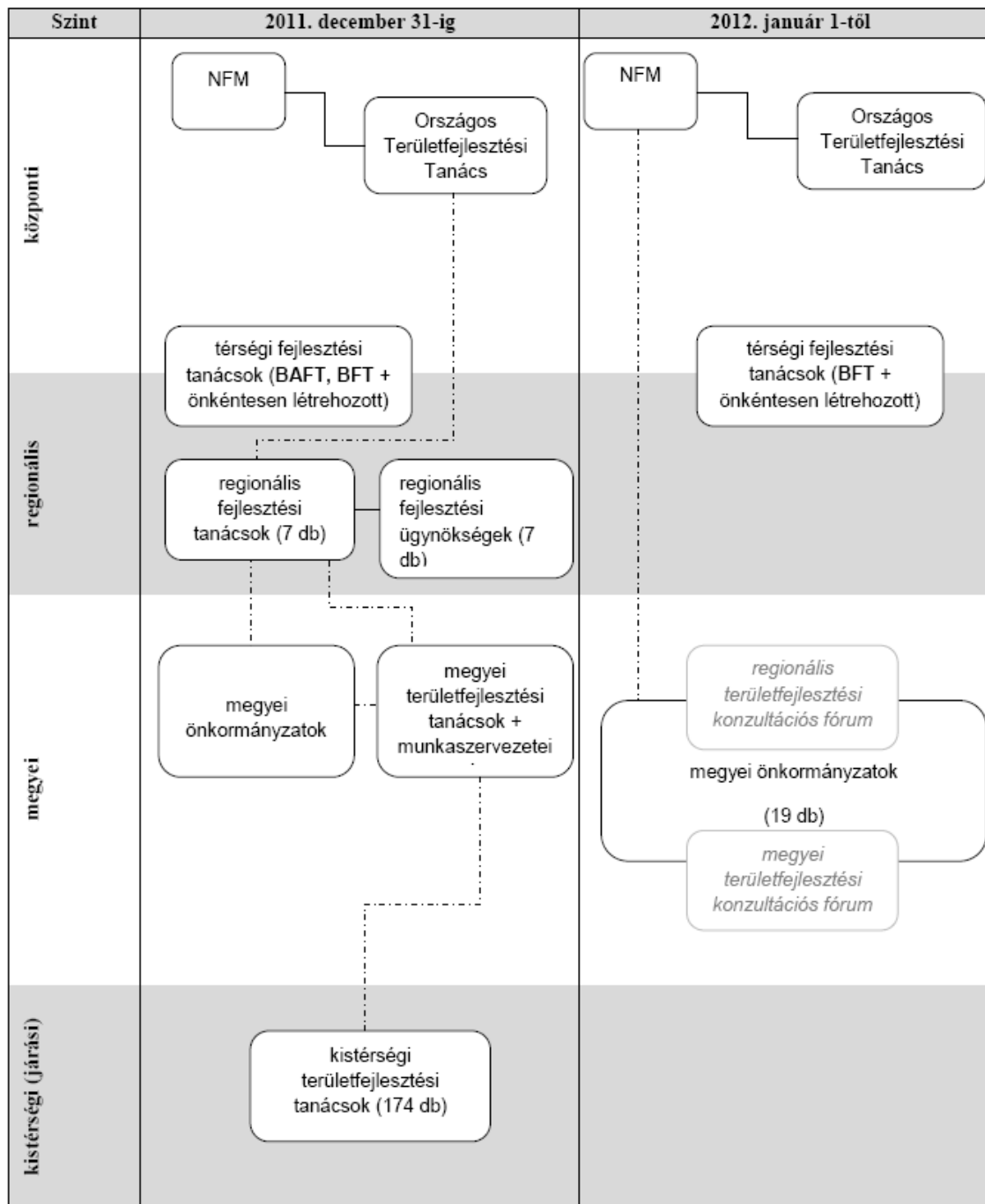
Azok a NUTS 2 régiók, amelyekben az egy főre jutó GDP az EU-27 átlagának 90%-a fölött van, külön differenciálva azokat a régiókat, amelyek jogosultak a 2007 és 2013 közötti konvergenciacél szerint

A 2014 és 2020 közötti jogosultságok szimulálása

Egy főre jutó GDP (vásárlóerő-paritáson – PPS), index: EU-27=100

A területfejlesztési intézményrendszer 2012. január 1-jét követő átalakítása

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

2012. március